1479.
1461.

XVIII
736

479.
461.

15 S. E. 736.

Ex Bibliothecâ
quam 16000. Voll. constantem
huic Abbatiæ S. Genovefæ Paris.
Testamento legavit Car. Maurit.
Le Tellier Archiep. Remensis.
Obiit. anno 1710.

E 1964

Premiere medaille

de la Mendiante ancienne impetrée par Bulle Papale pour tenir moule de nouvelle et estre la conclusion telle que les dix mil autres oblations des eglises pour d'ancienneté soient appartenir qu'aux Curez à qui proprement ils sont Curez. Monstrelet Vol. an. 1409. ch. 59. p. 194.

Defensorium curatorum contra eos qui priuilegiatos se dicunt. 4. 5 d.

Epta pii Papa ad Ludouicum regē Fr. D. 4.

In nomine patris et filii et spūs sancti. Amē. Incipit propositio ricardi archiepi armacha ni primatis ybernie facta in cōsistorio coram domino papa et dominis cardinalibus ac pre-latis ad vtilitatem cleri et ppuli christiani su per materia mendicitatis ac priuilegioꝝ con tra fratres de ordinibus mendicantiū quibuscūqꝫ apud auì nionem octaua die mensis nouēbris āno domini millesimo tricentesimo quinquagesimoseptimo. Cuius quidē propositionis thema fuit hoc. Nolite iudicare scōm faciē: sed scōm iustum iudiciū iudicate. Johānis septimo capl'o. pater sanctissime. In principio mei sermonis protestor qꝫ non intendo aliquid asserere aut temere affirmare quod fidei obuiet christiane aut doctrine catholice. qꝫ etiam non est intentōnis mee destructōem seu quassationem ordinū mendicantiū approbatoꝝ ab ecclesia aut a summis pontificibus confirmatoꝝ expetere: aut etiam suadere. Sed potius suadebo ipos ordines debere reduci ad puritatem sue institutōis primarie semper sanctitatis vestre correctioni paratus. Et vt ad materiam meā statim descendā: ecce pater sanctissime accedens lon dniis pro mee ecclesie armachane quibusdā negociis docto res aliquos satis doctos sup mendicitate et mendicatōe christi domini saluatoris nostri ex aduerso reperi disceptātes. Et sepius inuitatus vt ppulo predicarē septem aut octo sermones ibi protuli in vulgari et sub protestatōe prescripta in publico nouē ꝯclusiones expressi propter quas et que tunc diri fratres ad istam sanctā sedem licet friuole appellarūt. Prima conclusio hec erat qꝫ dominus iesus christus i sua querelatione humana semp pauper erat. non qꝛ propter se paupertatem dilexit aut voluit: Secunda fuit: qꝫ dñs noster iesus

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

christus nunq̃ spontanee mendicauit. Tercia erat: q̃ christus nunq̃ dcuit spntance mendicare. Quarta conclusio erat: siue quartus articulus q̃ dominus noster iesus christus dcuit non debere haiem spntance mendicare. Quinta cõclusio erat siue quintus articulus q̃ nullus potest prudenter et sancte spntaneã mẽdicitatẽ sup se assumere perpetuo obseruandam. Sexta cõclusio q̃ non est de regula fratrũ minorum mendicitatẽ spntaneã obseruare. Septima cõclusio erat de materia illa q̃ bulla domini alexandri pape quarti que magistroꝝ libellũ condẽnat nullam premissaꝝ ꝯclusionũ impugnat. Octaua conclusio et prima de priuilegioꝝ materia erat ista. q̃ pro confessione parrochianoꝝ alicuius ecclesie facienda cũ exclusione loci alterius eligibilior est parrochialis ecclesia: q̃ fratrũ oratoriũ siue ipoꝝ ecclesia. Nona cõclusio erat et secunda in ista materia. q̃ ad confessionẽ parrochianoꝝ cuiuslibet ecclesie vni persone singulariter faciẽdam: eligibilior est psona ordinarii q̃ fratris persona. Has conclusiones pater sanctissime ī publicis meis sermonibus scripturis sacris et rationibus tanq̃ probabiles suasi vt potui. et in presenti deo duce suadebo. Et etiaꝝ declarabo aliqua grauiora que inibi tunc nõ dixi sicut fratribus ipis ibi promisi adiiciam in presenti. Sanctitati vestre humiliter supplicãs et deuote: q̃ ī ꝯclusionibus pretactis et rationibus quas ad eas suadendas adduxi et adducã: et fratrũ rationibus ex aduerso. Si fratrũ ratiões fuerint fortiores: sim ego punit9. Si vero econtra: ipsi fratres pro scandalis detractionibus et cõuiciis publice et occulte michi per eos illatis sup qua materia malo tolerare q̃ agere/legitime puniãtur. Obseruato quo ad omnia quod primo assumpsi. Nolite iudicare secũdũ faciem: sed iustũ iudiciũ iudicate. Sed qz scdm legẽ dei atq̃ naturẽ vt in capitulo. Vnde de postulatõe: cõe negociũ priuato preferri debet: a priuilegioꝝ materia que totũ clerũ et totum populum christianũ concernit volo incipere. Et dico vt

michi videtur ꝙ si querat. quis locus est eligibilior pro confessione alicuius ecclesie parrochianorꝝ singulariter faciēda videtur michi ꝙ sua parrochialis ecclia est locus eligibilior oratorio fratrū siue iporꝝ ecclesia .qr est cōscientie parrochiani confessi huiusmodi locus securior et plura vitās incōmoda ꝙ fratrū oratoriū. Q' parrochialis ecclesia sit locꝰ vt singulariter scz cū exclusione cuiuscūqz loci alterius ibi fiat cōfessio.et etiam vt sepultura fiat inibi:patz qr est locus a deo et lege eius preceptus. Dicit enī deuteronomii.ca.xii. hec sunt p̄cepta atqz iudicia que facere debetis. Et cito pst. Ad locuz quem elegerit dñs deus vester de cūctis tribubus vestris vt ponat suū nomen ibi et habitet in eo/ venietis ⁊ offeretis in illo loco holocausta et victimas vestras decimas ⁊ primicias manuū vestrarū et vota atqz/ donaria primogenita boum et ouiū. Et pstea sequit ibi prohibitiue hoc modo. Caue ne offeras holocausta tua in oī loco quē videris sed in loco quē elegit dominus in vna tribuū tuarū offeres hostias ⁊ facies que cunqz precipio tibi. hec ibi. Vbi constat ꝙ tantū est preceptū vt in loco electo a deo quā ecclesiā parrochialē iuxta verba p̄dicta debemus intelligere siue accipere in quo debemus accipere cuncta que precepit dominus ex sacramētis: facere debet quisqz de quibus est cōfessio facienda. Sicut patet leuitici.iii.ca. vbi dicit ꝙ quicūqz p ignorantiā peccauerit offeret sacerdoti et orabit pro eo et dimittetur ei .Sed etiam alia loca quecunqz sunt a lege prohibita. Certū autem videt ꝙ locꝰ fratrū nō est a deo per legē suam ad hec facienda electus:sed tantū a summis pontificibus est cōcessus. sed iuxta verba p̄missa est de lege prohibitus . Cū ergo locus predictus sit certior loco de lege diuina prohibito ac solūmodo permisso aut cōcesso:sequi videt ꝙ parrochialis ecclia est locus certior siue securior ad cōfessionem parrochianorꝝ pandendā ꝙ oratoriū fratrum siue eorꝝ ecclesia . Item parrochianus nō hesitat. nec suspicari habet intelligo de cursu cōmuni ꝙ sua parro-

chialis ecclesia suppolita sit interdicto ecclesiastico. Hoc autē verisimilit poterit suspicari de fratrū ecclesia Vnde videtur ꝙ ecclesia sua est locus sibi securior. Suadetur minor ꝙ decretalē illam de sepulturis in sexto aiaꝝ periculis. vbi sub certo modo pena interdicti tam ecclesie ꝙ cimiterii infligit qui buscūqꝫ religiosis qui inducūt aliquos ad vouendū iuramēto seu fidē interpolita. ve alias promittendū vt apud eoꝝ ecclesias eligant sepulturas vel iam electā vlterius nō imutēt. Et cōmunit affirmatur ꝙ fratres ita inducunt hoīes. Vnde cōsequitur ꝙ verisimiliter poterit quis suspicari ꝙ loca eoꝝ sunt suppolita interdicto ecclesiastico. Istud aliter cōfirmatur. quoniā videtur ꝙ nullus parrochianus sciens vt scire tenetur ꝙ sua parrochialis ecclesia est locus a deo ad sacramēta exercenda electus atqꝫ preceptus. et locus fratum a lege prohibitus ibi nisi iformatus aut suasus a fratribus eliget sepeliri. Quoniam satis firmū videtur ꝙ nullus parrochianus ad hoc faciendū est a seculari aliquo taliter informatꝰ aut ita inductus. vel vt verius dicā seductus. Ex his videt posse ꝛcludi sicut fieri pōt i materia morali ꝙ parrochialis ecclesia est pro confessione pandenda parrochianis suis locus securior loco fratrū. Dixi t dico secūdo ꝙ parrochialis ecclesia parrochianis ipius est pro confessione pandenda et etiam sepultura habenda locus vtilior loco fratrū. Primo quia est locus a deo electus ac per hoc a deo amplius acceptatus ꝙ fratrum ecclesia. que a deo nō est exīstere electa. sicut nec a sua ecclesia: sed solum ad procuratōem fratrū concessa Vnde videtur vtilior: ex quo est acceptior deo. Item in parrochiali eccl̄a parrochianus vt debet rite confessus duplicis obedientie meritū sibi adquirit. scz meritū obediētie qua paret mandato dei de cōfessione pādenda. Et meritū obediētie: qua obedit p̄cepto diuino. De loco ad hoc a deo electo seruādo hoc secūdo merito obediētie caret vt videt quisqꝫ apud fratres confessus cū nulla lex parrochiano precipiat aut etiam

illi suadeat vt apud fratres confiteat: aut habeat sepultura. ergo est parrochialis parrochianis pro istis expetendis locus vtilior loco fratrum. Item in parrochiali ecclesia sunt vbiq; aut quasi vbiq; aut esse debent de iure diuino et sue ecclesie plures in decuplo cõmuniter oratores: q̃ in ecclesiis fratrum sint fratres. Vnde debet quisq; parrochianus verisimiliter estimare q̃ ibi per orõnes pluriũ poterit amplius adiuuari q̃ in fratrum ecclesiis. Dixi et dico tercio q̃ confessio facta in parrochiali ecclesia modo p̃dicto: vitat plura incõmoda q̃ confessio facta in fratrũ ecclesia. Et similiter habita sepultura. Quoniã ex quo ibi sunt vtilitas amplior et maior securitas: econtra si omitteretur et fieret confessio singulariter vt supra expressi in fratrũ ecclesia tolleret securitas. ac etiaz tollerent vtilitates premisse. Et hec sunt (nemo dubitat) grauia multũ incõmoda siue dispendia. Dixi et dico secũdo si querat que psona est eligibilior pro confessione parrochiani sui singulariter facienda. scz an psona fratris vel ordinarii sui psona. q̃ ordinarii psona eligibilior est censenda fratrũ psonis. qz securior et vtilior. Et qz confessio sibi facta singulariter vitat plura incõmoda et dispendia.

Dico primo q̃ est psona securior. qz est (vt in articulo p̃cedenti suasi) psona a deo p̃cepta et a sua ecclesia de lege cõmuni. et fratris psona de lege prohibita. Vnde cõsequit̃ q̃ ordinarii psona est securior. Item psona ordinarii est parrochianis suis psonis fratrũ amplius alligata. Vnde racionabiliter põt de ea phiberе. q̃ sollicitior erit ad prouidẽdũ eis q̃ frater qui est sibi psona extranea. sicut psona medici corpalis est egroto magis carnalit̃ secura: que est egroto magis obligata. Item qz parrochianus de lege siue de cursu cõmuni non hesitat nec hesitare habet de ordinarii sui psona. q̃ eius potestas absoluendi suos subditos sit ligata. De fratrũ vero psonis habet verisimilit̃ suspicari. q̃ propt excõmunicatões varias est in eis potestas ligata. Nec est dubiũ quin securius

sit homini confessionem pandere liberam ptestatē habenti: ꝙ habenti ptātē ligatā. Ergo plona ordinarii est certior siue securior. Probaꝫ minor ptacta. Primo p ca. Religiosi i clemētinis de decimis vbi dicit. ꝙ religiosi quicūqꝫ beneficia nō habentes qui noualiū aut alias decimas ecclīis debitas ad eos ex aliqua cā legitime nō spectātes appropriare sibi pūmpserint aut exquisitis fraudibus siue coloribus vsurpare tentauerūt et cet. sententiā excōicatōis incurrūt: nec videt ambiguum. Quoniā de iure dīno legatoꝝ et libere donatoꝝ decime sunt soluende. et hoc ecclesiis et earū curatis. Quod etiā innocentius dicit. et ostiensis affirmat. Vnde sequitur ꝙ quicūqꝫ fratres qui de legatis eis et de eis donatis decimas ab ecclesiis substrahūt et eas sibi appropriāt. sentencia excōmunicationis incurrūt: cū de illis nūꝙ decimas soluant vt cōmunit affirmatur. Secūdo probaꝫ minor predicta p capitulū Religiosi de priuilegiis i clementinis. vbi omēs religiosi sunt excōmunicati de facto qui a sentenciis latis per statuta prouincialia seu sinodalia quoscūqꝫ absoluūt. a quibus sentēciis vt cōiter affirmaꝫ ab ecclesie plātis i penitentiariis eorūdē. sepe imo cōiter ligatos fratres pfessiones audiētes absoluūt. Ego enī in mea dyocesi armachana vt puto habeo duo milia subditoꝝ qui singulis annis propt sentēcias excōicatōis latas cōtra homicidas volūtarios / fures publicos / incendiarios et istis psimiles sunt excōmunicatōis sententiis inuoluti. de quibus vix veniūt ad me seu penitētiarios meos. xiiii ānno i recipiūt sacramēta oēs tales vt ceti i absoluūꝫ vel absoluti dicūꝫ nec p alios ꝙ pfrēs / ñ dubiū cū nulli alii absoluūt absoluti credū t. Vñ a prochianis pōt verisimiliter suspicari ꝙ illi pfessores sunt tali sentencia inuoluti. Ita ꝙ potestas sacerdotalis est in eis ligata. Et ita minus tutū est eis talib⁹ confiteri ex quo sine peccato mortali nō possunt eos absoluere. Et si illud credāt ipi confessi cōsentiūt fratrū peccatis et absolutōem accipiāt. Aicenī apls ad romanos pmo capo

Qui talia agunt digni sunt morte. Non solum autem qui talia faciũt: sed etiã qui cõsentiũt facientibus. Et secũdo ꝑalipomenon. xix. ca. dicit ꝙ ieu propheta dixit ad iosaphat regem iuda. Impio prebes auxiliũ. et his qui oderũt dominũ amicicia iũgeris. Et idcirco iram quidem dñi merebaris. Vnde consequit ꝙ securior est ꝑsona ordinarii ꝙ fratrũ ꝑsone. Idez etiam suadet ꝑ capitulũ Cupientes. de penis in clementinis vbi triplex est lata excõicatõis sentẽcia. Prima est lata i oẽs religiosos qui aliqua vt audientes a solutõe decimaꝝ eccl'iis debitarũ retrahũt i sermonib9 suis vel alibi ꝓferre ꝓsumũt quod faciũt vt fertur cõiter ꝓfessores de fratribus. affirmãt eni in publico ꝙ nec de elemosinis panis ⁊ vini seruicie aut aliarũ rerũ huiusmodi modicaꝝ teneant dnãtes in decimã do lucra mercatõis iꝓoꝝ aliquid decimare. Ego vero econtrario affirmaui ꝙ de paruis sicut de magnis denariis tenẽtur inter lucra sua mentionẽ facere. qz alias possent mercatores quicũqz totũ lucrũ totius anni ꝑ talia parua dona ita distrahere ꝙ de maximo lucro suo nichil deberẽt penit9 decimare totũ ꝑ modica distribuendo paupibus et illusio fieret iuri cõmuni. Sunt ergo fratres tales maioris excõicatõnis sententiis inuoluti. Item ꝑ eãdẽ decretalẽ. Cupientes sunt omẽs fratres ab officio ꝓdicatõis suspensi et ꝓsequent excõmunicati. qui infra certũ terminũ cõscientiã eis confessis de decimis soluendis non faciunt vbi ⁊ verisimiliter estimatur omnes confessores deputati de fratribus vel quasi omnes sunt ista sententia canonis inuoluti. quia vt fertur cõmuniter et ꝑ eos qui eis ꝓfitent ꝓt ꝓbari ꝙ aliqui de hoc penit9 nihil dicũt ꝓfessis eis quidquid loquunt proferũt auida verba nõ pro materia. sz pro forma videlicet qd nõ est ꝓscietiam facere sed magis illudere. Vnde si ad ꝓsensum ꝓstituẽtis canonẽ cõscientiã facerẽt ipos eis cõfessos de rebus quibuslibet decimãdis de modo ⁊ de tpe informarẽt. Et qz non faciũt non video quin incidãt in istã excõicatõis sentẽciã. Item ꝑ idem

capitulū. Cupiētes. oēs religiosi sunt excōicati qui aliquos ad vouendū iurādo vel fide media seu alias promittendū inducūt vt sepulturā apud eoꝝ ecclesias eligāt vel iam electā vlterius nō imutent qđ tñ facere frēs affirmat clericoꝝ et laicoꝝ cōis opinio. Et ad hec videtur ratio satis probabilis iam adducta ad ꝓfirmatōem sēde rōnis prīe ꝓclusionis articuli p̄cedentis. Itē ꝙ ꝑsona ordinarii sit parrochiano suo securior alit̄ suadet̄. s. qr de eius ꝑsona ratōnabilit̄ parrochianꝰ poterit iudicare ꝙ quo ad hoc. s. p penitētiā ꝙgruā t vtilē sibi īpnēdā p suis petīs ē iudex sibi minꝰ suspectꝰ seu equior. Qm̄ questū sublidii tpalis p ꝓfessionis sue auditōem in suo ordinario nō habet suppnere aut aliqualit̄ suspicari. cū necessaria vite de lege dei t sue eccl̄e ordīarii mīsterio sint ānexa. De ꝑsonis vero fratrū eꝝ. Quoniā vt ī appellatōe quā cōtra me fecerūt ī āglia ꝓtinet̄ ex sua fundatōe ad mendicitatē et pauptatē artissimā asserūt se astrictos nō obstāte ī eis facultate audiēdi cōfessiones oīm sibi ꝓfiteri volentiū. Vnde q̄stū releuatōis mendicitatis ī eis cām auditōis ꝓfessionis hois extranei probabilit̄ prochianus poterit suspicari et ratōnabiliter in aīo suo ita arguet cur iste mēdicus hic mtā cōfessionē audiendo et a necessariis victu sibi adquirēdis desistere nisi de me tale suffragiū expectaret. Vnde cum egestas ad peccatū cuiꝰ mediatōe īdigētie succurrat̄ īpellat. Juxta illd salomonis prouerbioꝝ xxx. ca. Mendicitatē et diuitias ne dederis michi. sed tribue tantū victui meo necessaria. ne forte satiatus illiciar ad negandū te et dicā. quis est dñs. et egestate cōpulsus furer. et periurē nomē dei mei. Consequit̄ ꝙ pro omī genere peccatoꝝ elemosinā applicādā qua poterit eius mendicitas releuari velit michi impnere et ita nō ero spiritualiter bene sanatus. Saluator cū suis discipulis querētibus: quare nō potuimus eiicere demoniū illud hoc loquētes respōdit. hoc autē genus nō eiicit̄ nisi per orationē et ieiunium math. xvii. ca. Ex quo dicto colligitur ꝙ sicut cuicuꝫ

morbo corpali diuerso / diuersa cõgruit medicina: sic spũali morbo cuilibet est puidẽda propria medicina. qualẽ iste mẽdicus circa sua ĩtentus vt suspicor: mihi nullatenus mĩstrabit. Cõfirmat hoc ratõ. quoniã satis apparet ĩ facto q̃ isti fratres vbiq; p orbẽ post priuilegiũ de confessionibus audiẽdis obtentũ monasteria pulcherrima & regalia palacia cõstruxerunt. Cuius rei cuiꝰntia siue cã precipua illa est cõfessiones audiendi facultas. quoniã anteq̃ illã facultatẽ haberẽt: nullatenus talia cõstruere potuerũt. Itẽ nũq̃ audiꝫ q̃ fratres ad refectõem prochialis ecclie aut strate cõis seu pontiũ reformãdos ꝰfectus. tales elemosinas largiendas cõfessis ĩponũt, nec minores vt eas p̃dicatores seu quicũq; vel quicunq; de aliis mendicãtiũ ordib9 minorib9 largiant̃ ĩponũt cũcta sibi et suo ordini applicãtes. Vnde verisimiliꝫ poterit iudicari q̃ questus propius est in cã quare talis mẽdicus pro pso na extranea est ita solicitus q̃ tẽpus mendicatiõis negligit illi extraneo totus ĩtentus. Itẽ feci ad hoc et facio semper in p̃senti quintã rõem. cui9 cõclusionẽ nolebã asserere. Dixi in p̃senti quintã rõem. cui9 cõclusionẽ nolebã asserere. Dixi tamen in publico et ĩ p̃senti dico. q̃ rõem illã nesciebã dissoluere. Cõclusio illius rationis ẽ ista. Qz quisq; parrochian9 cõfessus fratribus / ordiariis neglectis iuxta ꝓtestatẽ quam habent post cõfessionẽ huiu9modi remanet in pctõ mortali & a nullo peccato mortali absoluit̃. Ad hãc cõclusionẽ aliqua liter suadendã nitebar vnũ principiũ suadẽ qõ etiã pricipiũ propt̃ ꝓstitutõem iohãnimã vas electõis volebã astruere quoniã ipi dãnant̃ de dcis magistri iohãnis de poliaco tres subsequẽtes articuli. Primus ẽ q̃ ꝓfessi fratribus hũtib9 licentiã generalẽ audiendi ꝓfessiones tenent̃ eaꝺ pctã que cõfessi fuerũt iterũ cõfiteri proprio sacerdoti. Secũdus articulus est q̃ stãte statuto omis vtriusq; sexus edito in cõcilio generali romanus põtifex nõ põt facere q̃ parrochiani nõ teneãtur ꝓfiteri oĩa sua peccata semel ĩ anno suo proprio sacerdoti quẽ dicit parrochialẽ curatũ. ymo nec deꝰ posset hoc facere

quia vt dicebat hoc ĩplicat ꝓtradictionem. Tercius articul⁹ est ꝙ papa non pōt dare generalē ptātē audiēdi cōfessiones. ꝓmo nec deus qui ꝓfessus hñti generalē licentiā audiēdi cō fessiones teneaꝫ eaꝺ peccata ite⁊ ꝓfiteri suo proprio sacerdo ti quē dicit (vt p̄mittit) parrochialē curatū. Et erat p̄cipiū ad hoc probādū ꝙ simul possunt stare et nullaten⁹ repugnāt ꝙ quilꝫ parrochianus fratrib⁹ sit ꝓfessus et ꝙ idē prochia- nus teneaꝫ sub p̄cepto ecclie oīa sua peccata semel in anno suo sacerdoti proprio siue ordinario cōfiteri. Primo istud su- ali, quia non amplius repugnare vidēreꝫ confiteri fratribus et nichilominus obligari siue teneri semel in āno omia sua peccata mortalia suo ordinario siue suo sacerdoti proprio cō fiteri intelligēdo de confessione quantū ad id qꝺ est iterabile in eadē quā sibi repugnāt semel aut sepi⁹ apuꝺ fratres offer re et teneri siue obligari vt semel aut bis siue ter teneatur in sua eccl'ia parrochiali in anno offerre. cū vnus actus sit ite- rabilis meritorie sicut alter. Ista veto duo vltia in nullo sibi repugnāt. Igiꝫ nec duo prima mutuo se impugnāt. Item nullus ābigit quin quecunꝫ due propositiones affirmatiue sup simili actu iterabili a diuersis plonis aut ab eadē perso na pro diuersis locis ac diuersis temporibus prolate valeāt simul stare sicuti ꝙ iste parrochianus audiet vnā missam vel plures apuꝺ parrochialē ecclesiā saltē semel in mense et ma xime si vterꝫ actus sit meritorius ⁊ deo acceptus qualis ac tus non dubiū extat cōfessio. Oēs autē doctores in illo cō cordāt ꝙ actus cōfessionis est iterabilis meritorie q̄tū ad ex pressionē peccatoꝝ et penitentiā. Et nos oēs sepe sic agi- mus deo vt credimus sic prestātes obsequium. Nec mirū est quoniam actus tales iterabiles meritorie possunt cadere sub p̄cepto vt supra exp̄ssi in p̄cipio articuli p̄cedēntis. Possunt igiꝫ confessio facienda fratri et ꝓfessio eorūꝺem peccatoꝝ et ordinatio facienda cadere sub p̄cepto. ergo multo forti⁹ pōt vna ꝓfessio facienda sub p̄cepto venire alta libera remanēte

Jtem dominus martinus papa quartus qui fratribus mi-
noribus facultatem audiendi ꝓfessiones ꝯcessit in ipius pri-
uilegii fine sic dicit. Volumus aũt ꝙ hi qui fratribus confi-
tebunt eisdem suis parrochialibus ꝑsbiteris cõfiteri saltim
semel in anno prout generale consiliũ statuit nichilominus
teneant. qꝙ iidem fratres eos ad hoc diligent et efficaciter
scõm datam eis a dño grãz exortent. Nulli ergo et ceta. hec
ibi. Vnde iste dominus papa mãdat apte ꝙ non obstãte con-
fessione facta fratri: confitens teneat iuxta cõsilii generalis
statutũ eadem peccata sua ꝑsbitero parrochiali cõfiteri. Sz
huic decreto videt hec ꝓstitutio iohãnina vas electõis iuxta
sensum quem fratres de ea concipiunt obuiare si populũ eo
modo informãt in publico seipos (vt videt) et illos dãnãdo
si premissum mandatũ domini martini sit fixũ sicut firmũ
videt esse iuxta rationes ꝑmissas. Ideo pater sanctissime ne
tantũ dispendiũ continuet in populo christiano amore cru-
cifixi illa ꝓstitutio cũ celeritate possibili declaret. Michi enĩ
videtur ꝙ ita potest intelligi. et sic intelligo ꝙ nullus cõfes⁹
fratribus tenetur propter defectum ptestatis absoluendi in
fratribus eadez peccata confiteri suo proprio sacerdoti. cui⁹
contrariũ magister iohannes de poliaco intellexisse videtur.

Jtem videt valde mirabile qua fronte fratres audẽt astrue
reꝙ simul stare non possunt: vt quis sit confessus fratribus
de suis criminibus. et ꝙ eadem teneatur suo ordinario siue
suo sacerdoti proprio confiteri. cum econtra in sua regula vt
communiter affirmatur habeant ꝙ quicunqz in ordine ipso
rum professus seu habitum ipsoz assumens in sua professi
one aut in suo ingressu non obstãte quacũqz ꝓfessione priori
facta teneat vni ipsoz oĩa sua crimina ꝓfiteri. Cur enĩ abne
gãt de nobis posse saluari qđ de se ipsis obseruãt? videt mi-
rabile. Jtem dñs bñdictus vndecim⁹ in ꝓstitutõe sua revo-
catoria cõstitutionis bonifacii. super cathedrã que incipit.
Si bene recordor ad ꝑpetuã fratrib⁹ mãdat ꝙ ipsi hortetur

eis ꝓfessos ꝙ eadē sua pcā confiteanť suo proprio sacerdoti. Jp̄e ergo sentiit vt videť ꝙ vna cōfessio obligatōem ad alteram oīuo nō tollat qm̄ si insiłstare ꝓsunt: potest alterū precipi altero libero remanēte vt michi videť iuxta adducta superi⁹. Jtē sāctus augustinus in de vera et falsa pn̄ia capło nono. et sc̄ūs thomas ⁊ bonauētura ⁊ alii doctores ⁊ glosatores catholici sepe affirmāt ꝙ expedit eād pcā sepi⁹ cōfiteri Cur igiť id̄ sub p̄cepto venire nō ꝓsit ꝓpt̄ meritū in ꝓpło emulādū. Nā sicut posset sc̄ē p̄cipi a p̄lato ꝙ quilibz prochianus audiret singłis diebz dn̄icis duas missas hoc igiť principio probabiliť sic suaso nimis dura videť posse īferri ꝯclusio. ł. ꝙ quilꝯ parrochian⁹ ꝓfessus fratri ordīariis suis curatis omissis ꝓ totū annū neglectis spretis siue cōtēptis: est contēptor siue trāsgressor mādati ecclesie contēti i illa decretali. Omis vtriusꝯ sexus. et ꝓ pn̄s redit a fratre cū peccato mortali. et cū de⁹ nō remittat peccatū mortale vnū nisi mortalia cūcta relaxet: inferť vlterius ꝙ taliť a fratre ꝓfessus reuertiť cū oībus pctis mortalib⁹ cū quibz oneratꝰ accessit ad fratrē. Et quid isto itolerabilius aut dānosius possit ī eccła christi accedere? Vere patť sanctissime istā rōem nesciui soluere nec scio ī p̄senti dissoluere. Vnde rogaui dn̄m ipos ī publico vt me informarēt verbo vel scripto qualiť possez p̄missā rōem dissoluere. sz illud huculꝯ nō valui obtinere ab eis. Jgiť mihi videť ꝙ ex p̄missis possum īferre ꝙ ꝓsona ordinarii est parrochiano securior pro cōfessione pādenda singulariter sez vni ꝓsone q̄ fratris ꝓsona. Sup quo patť sāctissime Nolite iudicare sc̄dm faciē: sed rectū iudiciū iudicate. Dico secūdo ⁊ dixi ꝙ ꝓsona ordīarii est prochiano suo vtilior ꝓ sua cōfessione pādenda q̄ fratris ꝓsona. q⁹ est ꝓsona a lege dei et sue ecclie ordīata atꝯ de mādato dei ad illud mīsteriū explēdum exhibita. fraťvero ex sola ꝓcessione siue licētia summi pōtificis ad id obtinet facultatē. nec videť ābiguū. qm̄ quilꝯ obseruādo siue sequēdo p̄ceptū vtilius sibi agit q̄ p̄cepto

dormit

neglecto ſequendo ſiue obſeruãdo licentiã. cũ ſequendo ſolam licentiam nullus ob hoc premiũ mereatur et quiſq; obſeruã do preceptum meret. Vnde conſequit ꝙ vtilius confiteri po teſt quiſq; parrohianus de curſu ꝯmuni intelligo ordinario ſuo ꝙ cuiꝫ fratri non tamen nego quin raro in caſu cõtra rium poſſit contingere ſicut cum ordinarius ex aliqua cau ſa certa reddit ſuo parrochiano ſuſpectus. Item hoc ſequi vidętur in priori articulo quia ſuo ordinario ꝓfitendo habet duplicis obedieutie meritũ. ſ. obediẽtie quo ad legem ꝓfeſſi onis et etiam quo ad legem perſone. Et ꝓtendo fratri caret horum meritorum premio. Secundo cum non ſit parrochi anis preceptum ſiue ꝓſultum cuꝫ fratribus ſint ꝓfeſſi. vnde ꝓfiteri ordinario videtur ſibi vtilius. Itez perſona ordinarii eſt amplius ſuo parrochiano obligata ꝙ fratris perſona et amore ſącto vt quiſq; de curſu ꝯmuni debet ſupponere ąpꝫ vt tenetur ex cura ſuo parrochiano magis affecta. Vnde vi detur ꝙ ſollicitior erit circa vtilẽ medicinã ſpũalem ſibi adhi bendam ꝙ frater cum ſit ſibi extraneus. Igitur ex illo capi te videtur ꝓfeſſio vtilior. Item qꝫ iuxta ꝓclusionem imediate ꝑmiſſam perſona ordinarii eſt ad hoc perſona ſecurior. vnde ꝓſequitur ꝙ eſt vtilior. Itẽ innocentiꝫ in capto illo ſi aĩaꝫ. vnã cãm ad iſtam ꝓclusionem aſſignat. ſcꝫ qꝫ facilior ad curatũ ꝙ ad extraneum habetur accęſſus. cõcluditur ꝙ vtilius pan dendà eſt illi parrochiani cõfeſſio. Et hec cauſa ſpecialit ha bet locũ i cã infirmitatis de nocte qñ nõ põt haberi accęſſꝫ ad fratrẽ. nec frater ad infirmũ de nocte ꝓꝫ accęſſꝫ ad curatũ. Ita ꝙ tũc nõ obſtãte ꝓfeſſiõe ãtea facta fratri prochianũ oꝑte bit ordinario ꝓfiteri vbi illi cõfeſſio multũ eẽt expediẽs ꝙ or dinariꝫ ſuã vitã priorẽ agnoſceret. qm̃ ſic poſſet ſibi peniten tiam magis aptã ipponere cũ latiſſit notũ ꝙ ꝙto quiſq; ſepi us remiſſionęꝫ accepit de peccatis. et ꝙto pctã ante remiſſa grauiora exiſtunt tanto redditur grauius ſequẽs delictum. qualiter ergo eo caſu poterit ordinariꝫ parrochiano aptã et

congruam penitentiam ignorans sua priora peccata impo
nere aut saltim tam congruã sicuti si ei⁹ priorẽ vitam agno
sceret: ꝺ̃o non censeo. Vnde vtilius esset ita cõfesso propt ca
sus huiusmodi: ordinario cõfiteri ꝙ fratri. Item innocẽtius
secũdam caulam adducit. scz ꝙ in cõfessione ordinario facta
est erubescentia amplior ꝙ cũ confessio est fratri facta. quo-
niam quisq; amplius erubescit pãdre sua peccata illi quem
quotidie cernit presentem ꝙ vni extraneo. quẽ fortassis non
videt nisi semel in anno. Itẽ multũ est vtile vxoratis vt vn⁹
suam et sue vxoris confessionẽ audiat indiuise. quia sic eor
confessor tanꝙ medicus singulor duorũ mẽbror vnius cor-
poris vtilius potest languidis in spũ sicut infirmis corpora
liter prouidere ꝙ duo medici. quor vn⁹ vnũ mẽbrũ dũtaxat.
et secundus medicus aliud membrũ solũmodo curare labo-
rat. Vir vero et mulier vnũ sunt corpus. Itaq; ait saluator.
Jã non sunt duo sed vna caro. Math. xix. ca. Satis ex istis
videtur ꝙ persona ordinarii ẽ plona vtilior pro sui parrochi
ani confessione illi panꝺenda: ꝙ fratris persona. Super quo
pater sanctissime. Nolite iudicare secundũ faciem: sed iustũ
iudicium iudicate. Dico tercio vt tunc dixi. ꝙ confessio fa-
cta ordinario singularit vt prescripsi: vitat plura icõmoda
siue dispendia ꝙ facta fratris plone. vbi incepi dilatare ma
teriã suadẽdo ꝙ ea priuilegia que in capl'o Dudũ. exprimũ-
tur fratribus esse concessa et etiam alia multiplicia afferũt
et inducunt dispendia et per consequẽs obseruantia iuris cõ
munis in illor priuilegior materia vitat incõmoda Dico
ergo ꝙ priuilegior hor obseruantia non solũ abusus eor a
fratribus afferunt multa incõmoda cõfessis/curatis/clero
popnlo christiano et fratribus. Dico primo ꝙ hor priuile
giorum abusus a fratribus plurima incõmoda afferũt con
fessis eisꝺem quoniã auferũt securitatẽ pretactã in prima cõ
clusione huius arti. Itẽ vtilitates ꝑscriptas in secũda con-
clusione huius arti. quar ablatio infert confessis fratribus

contraria eis incommoda que debent quasi intolerabilia iu
dicari Item iuxta verba dñi inocētii quarti vbi supra: alia
plurima dispendia inde proueniūt. Dixit enī hocmō. Atten
dentes q̄ ex vsurpatōe huiusmodi nō tantū cōtēptum et in-
deuotōem populi prodeūt ꝓtra proprios sacerdotes: vex eru
bescentia que est maxima pars penitentie tollit. cū quis nō
proprio sacerdoti quem habet cōtinuū et p̄sentem/ sed alieno
et aliquando trāseunti ad quē difficilis ꝛ aliqnādo īpossibilis
est recursus sua crimina cōfiteꝛ. Ecce aūt incōmoda cōfessis
tria. scz cōtemptus proprii sacerdotis. et indeuotio. ꝛ sublatio
erubescentie que maximā penitentie partē affirmat. que ex
cōfessione facta fratribus proueniūt et sequūtur īmediate.
quoniā dānabilit etiam est oblationū detentio et periculosa
detractio decimarū. que nō (vt quidā mēdacit asserūt) velut
cerimonialia trāseunt. sed ei a quo oīa recipimus insignuz
dominii reseruari parrochialibus ecclesiis indixerūt. Hec ibi
Vbi duo alia dāna adiungit scz detentionē oblationū que so
lent a cōfitentibus sepe solui eis qui eoꝝ cōfessionē ascultāt
et fratres eas sibi appropriant cū de iure parrochialibus ec
clesiis debeāt. et est in fratrib⁹ dānabile vt affirmat. Que etiā
duo sunt curatis dānosa. q̄ ea que pro victu eis de lege dei ec
sue ecclesie prouidēt: per fratres ratōe huius priuilegii sub
strahunt. Dicitur enim numeri. xviii. ca. Omnia que sancti
ficantur a filiis israel tibi tradidi et filiis tuis pro officio sa
cerdotali legitima sempiterna. Et ibidem. Omnis oblatio ec
sacrificiū et quicquid pro peccato atq; delicto redditur mihi
aut accedit in sāctasanctoꝝ tuū erit et filioꝝ tuoꝝ. Itē per
vsum horum priuilegioꝝ a fratribus prouenit ipis curatis
vnū aliud mirabile dispendium scz q̄ vultus suoꝝ pecorum
quoꝝ curam ab episcopo suo recipiūt: non agnoscūt. Quod
(vt in curā gerente carnalē de aialibus quibuscūq;) esset dā
nosum. Item est valde dānosum curatis a suis parrochia-
nis contemni et tamen contemptus eoꝝ vt supra īnocentij

affirmat procedit in populis ex hoc q̄ parrochiani ip̄oꝛ fratribus confitentur. Item est grauius damnū curatis q̄ occasione abusus priuilegioꝛ fratribus concessoꝛ quo ad tres cartas oīm funeralium aliter proueniētiū fratribus ex legatōe siue dānatione distincte siue indistincte ad vsus quoscunq; in capl̄o Dudum cōcessas. et quo ad cartam cōcessam curatis et ibi taxatam. quā cartam de multis legatis donatis atq; oblatis fratres non soluūt curatis / sed infinitis cautelis adhibitis vt curati asserunt: ip̄i fratres sibi appropriāt diuersis quesitis coloꝛibus q̄ inter eos ⁊ fratres quasi vbiq; in ꝑpulis christianis sunt lites contēciones et iurgia infinita. ita q̄ in locis q̄plurimis a verbis peruenit̄ ad verbera. et in mentibus caritas procul abicitur. que etiam īcōmoda curatis ex alterius priuilegii abusu proueniūt scz q̄ cū fratres habent conseruatoꝛias duas nolunt curatos aut alios habentes questiones cum ipsis coꝛam propinquioꝛe suo cōseruatoꝛe facere ad iudicium euocari. sed citari eos faciūt coram magis ab eis remoto vt propter vexationis timoꝛē vt dicitur compellant eos a causarū suarum prosecutione desistere. quod ī mea prouincia sepius actum extitit vt aliqui in ista curia presentes affirmant. ⁊ est sup hoc fama cōmunis. Hec alia multa incōmoda ex vsu vel verius ex abusu priuilegioꝛum fratribus concessoꝛū proueniunt in curatis. Item ex abusu priuilegioꝛum fratrib⁹ concessoꝛū incōmoda multa in clero proueniunt. Primo q̄ occasione priuilegii super confessionibus audiendis iuuenes quasi oēs in studiis generalibus et in domibus parentum suoꝛum in quibus quasi vbiq; fratres propter facultatem audiendi cōfessiones tāq̄ familiares existunt fratribus confitent̄. qui iuuenes fratrū fraudibz eoꝛum munusculis datis allecti q; hoīes prouecte etatis circūuenire non possunt. eoꝛum ordines ingrediunt̄ur nec postmodū permittunt̄ vt fama laboꝛat q̄ exeundi ab ordine habeant libertatem. sed cum eis detinentur īuiti donec

perficiantur in ordine. ꝓmo nec permittũt vt dicitur ꝙ cum patre aut matre loquanꝫ nisi sub fratrũ custodia et timore. Sup quo isto die in exitu mei hospicii vnus probus de anglia qui ob remediũ obtinendũ ad curiã istaz accessit michi exposuit ꝙ statim post pascha proximũ iã lapsuz frẽs apud studiũ oriẽtense eo modo sibi suũ filiũ nõ habentẽ ãnos tridecim substraxerũt cũ quo illuc aduenies nõ poterat nisi sub fratrũ custodia existẽte habere colloquiũ. cũ scriptura sacra precipiat qui furatus fuerit hoiem et vendiderit eũ cõuictus mox morte moriaꝫ. ergo. xxi. ca. hãc igiꝫ penã si non subeãt aut aliã penã legitimã nõ michi videꝫ iustũ. Si enĩ scõm legem pro furto bouis aut ouis debet quis puniri. multo potius pro grauiori furto. et proximo leso magis nociuo ãpliꝰ deberet quisqz puniri. quale est furtũ huiusmodi pueroꝝ añ annos discretõis a custodia suoꝝ parentũ nec poterũt affirmare ꝙ qz pueri sic surrepti ad deo obsequendũ deuotiꝰ adducũt. Ideo furari eos et circũuenire licet fraudibus mendaciis et fictis promissis quoniã hoc est contra decretũ apostoli affirmare. Dicit enĩ et non sicut blaphemans. et sicut aiunt nos quidem dicere faciamus mala vt veniãt bona. quoꝝ dãnatio iusta est. Ad romanos. iii. ca. Vtinã vidĕrent in ꝙtrariũ hoc dicentes libros beati augustini de mendacio et cõtra mẽdaciũ in quibus aperte declarat. ꝙ nõ est faciendũ mẽdaciũ pro aliquo malo vitando nec pro cõmodo acquirẽdo. Etiã nec pro hoĩs liberatõe aut vita saluãda. et pariter videꝫ de aliis generibus peccatoꝝ. Et exprimit vnã inter alias pulcherrimã ratõem. Si inquit liceret ex tali causa proferre mendaciũ tota ecclesie doctrina periret. quoniã tũc predicãs fidẽ in publico ex tali cã posset mentiri. Cur ergo in docendo fidem sicut et cetera auditores in cordibus suis nõ ita posset arguere? Iste secundũ suã doctrinã ꝓtest dicere licite in multiplici casu mendaciũ nescio nec scire nũc possum an talis casus iã instet. sibi igiꝫ fidem in docendo non debeo adhibere. Vnde cõ

cludit ꝙ ad officium iusti hominis nunꝯ pertinet vllatenus proferre mendaciũ. Item hoc est noue legis preceptũ sicut patet marci x.ca. vbi querenti a domino. Quid faciã vt vitã eternã percipiam: taliter respõdꝫ. Precepta nosti. Nec adulteris/ nec occidas/ nec fureris/ nec falsum testimoniũ dixeris: nec fraudem feceris. Honora patrem ⁊ matrẽ ⁊cẽta. Non autem licet homini propter causam aliquã a se ipso inuentam preceptum soluere vt videꝫ. tum quia propter hoc saul iectus erat a regno suo. quia contra preceptionem diuinaz de demolicda tota amalechitarum substantia animalia pinguiora pro offerendo deo sacrificio reseruabat. vbi a samuele propheta est sibi responsum. Melior est obedientia ꝙ victima. Et ascultare magis ꝙ offerre adipem arietũ. quoniam quasi peccatũ ariolandi est repugnare et quasi scelus ydolatre non acquiescere. Primo regum. xv. ca. Item quia oza extendit manũ ad arcam dei et tenuit eam. quoniam recalcitrauerunt boues ⁊ declinauerunt eam. Iratusqz indignatione dominus contra eum percussit euz super temeritate sua et mortuus est. Secundo regum. vi. cap'o. Jem propheta domini de iuda missus est in bethel. quia contra preceptum domini ne comederet aut biberet in illo loco. ibi comedit et bibit ⁊ tamen suasus et inuitatus ab alio propheta loci illi? qui audito ab eo diuino precepto dicit se esse prophetaz sibi similez / a leone est in redeundo occisus sicut scribitur. tercio regum. xiii. cap'o. Hec et istis similia satis affirmant esse delictum mortale in fratribus pueros ita furari a suis parentibus. pmo non solum peccare mortaliter propter furtũ sed etiam propt circũuentõnem ⁊ fraudem cum dominus ipe in auctoritate pretacta ita affirmet eẽ preceptũ. Ne fraudem feceris sicut affirmat esse preceptũ ne occidas: aut etiam ne fureris. Item pariter affirmat ibi falsum testimoniũ eẽ prohibitum sicut preceptũ/ quod tamẽ (vt videꝫ) fratres exercẽt in pueris cum eos suis circũuentionibus ita alliciunt. Vnde

dormit ij

paulus apostolus precepit.ne quis supergrediat neq; circū-
ueniat in negocio fratrē suum quoniā vindex est dominus
de his omnibus.prima ad thessaloñ.tercio.capl'o. Ex istis
consequitur graue dānū in populo.quia a multis sustrahit
id quod amplius diligunt in hoc mundo. Item consequit
graue damnū in clero in hoc q̄ iam in studiis regni anglie
propter talem substractionez a suis parentib⁹ puerorū laici
vbiq; retrahunt suos filios ne mittant eos ad studiū.q; po-
tius eligunt eos facere cultores agrorum q̄ habendo:q̄ sic
in studiis eos talit amittere. Et sic q̄ vbi in studio exomeñ.
adhuc meo tēpore erant triginta milia studentiū non repe-
riuntur sex milia his diebus. ⁊ maior huius minutionis cā
siue occasio premissa puerorū circūuentio estimat. Et quid
est isto dāno grauius toti clero? non video. Item aliud dā
nū tam graue q̄ tendit ad consumptionez seu euacuationē
doctrine in secularibus cuiuslibet facultatis. est q̄ isti ordi-
nes mendicantiū propter infinita lucra que mediantibus p̄
dictis priuilegiis de sepulturis ⁊ confessionibus ⁊ aliis que
acquirunt tantum multiplicati sunt in conuentibus et per-
sonis conuentuū quod non reperitur in studiis cōmunibus
de facultate artiū sacre theologie ⁊ iuris canonici vt fertur
a pluribus de facultate medicine aut de facultate iuris ciui
lis nisi raro aliquis vtilis multū liber venalis/ sed omnes
emunt a frībus. Ita vt in singulis cōuentib⁹ sit vna grādis
ac nobilis libraria vt singuli fratres habētes statū ī studiis
quales sūt mō inumeri nobilē hūt libraria. Dñ etiā de meis
subiectis rectoribus tres ąt quatuor misi ad studiū.⁊ dictū est
mihi q̄ q; nec bibliā eis vtilē nec libros aliol theologie vena
les eis ꝓgruos ibi pterāt repire: ad suā prīaz sūt reuersi aut
vn⁹eoz saltē redit iā. Si ista ñ sit ī clero grādis iactura nul
la pterit ī ipo eē.cū ad exitū talē vt vidēt intēdat q̄ cleric⁹ in
eccla null⁹ remaneat propt frēs. ⁊ sic pibit fidēs eccle nisi q̄
ten⁹ relidēbit ī frībus. ⁊ ita vt multis vidēt pti⁹ expediret q̄

prælati eis credrent vt totam ad quod hanelare videntur ha
berent ecclesiam: ꝑ ꝙ eã demoliant hocmodo. Vnde non solũ
admiror: sed stupeo quali audacia tot hoĩes supra oẽs morta
les in sapientia se publice extollentes contra phisicã ratõem
et contra sacre scripture doctrinã taliter se sine modo multi-
plicant. Dixit enĩ aristotiles scdo libro suo de aĩa. ꝙ oĩm na
tura constantiũ determinata est ratio magnitudinis et aug
menti. Vnde cõsequit̃ / ꝙ legẽ nature non seruãt: sed eã absci
unt qui in magnitudine et augmento terminũ sibi non sta-
tuũt. Item cũ scriptura nos instruat. sapĩe xi. c. ꝙ deus oĩa
in mensura numero et ponderе disposuit. cũ talis multiplica
tio sup mendicitate seu mẽdicatõe vt fratres asserũt sit fun
data que nec personaꝝ numerũ certũ potest statuere qui pro
uideat: primo nec vni plene de cetero poterit prouidere nec põ
dus scz vt locũ fixũ mendicãtes obtineant possint prefigere.
Cum vere mendici per singulos dies aut quasi suũ locũ ege
state vrgente cõpellant̃ exigere. nec mensurã personis possit
statuere scz vt singulis diuinis officiis sint in numero certe
persone cũ pari modo egestate ꝓpulsi ministeriis relictis mẽ
dicare sepissime oportebit: consequit̃ ꝙ modũ oĩpotentis
sapientie dispnẽdi isti de mendicantiũ ordinibus suo modo
multiplicant per hoc clerũ et populũ importune velut effron
tes vbilibet onerãtes. Jam enĩ istis temporibus non poterit
magnus aut mediocris in clero ꝛ populo vix cibum assume
re nisi tales vocati affuerint mendicantes non more paupe
rum petentes ad portas vel ostia humiliter elemosinam vt
franciscus in testamento precepit et docuit mendicando: sed
curias siue domos sine verecundia penetrantes et inibi ho-
spitantes nullatenus inuitati edunt et bibunt que apud eos
reperiunt secum nichilominꝰ aut grana aut similia. aut pa
nes aut carnes seu caseos. et si in domo non fuerint nisi duo
secum extorquendo reportant nec quispiam eis poterit denega
re nisi verecundiam naturalem abiciat. Et est mirum ꝙ dñi

gregorii pape ſtenenciam non formidant qui in quodã pri-
uilegio publicato prelatis eccleſie ita ſcribit. quia vere vicia
ſepe ſub ſpecie virtutum occulte ſubintrant ⁊ angelus ſatha
ne in angelum lucis ſe plerũq; ſimulate tranſformat. Pre
ſentiũ vobis mandamus auctoritate quatinus ſi quos de p̃
dictorũ fratrum ordine ſe dicentes in veſtris partibus predi
cauerint ad queſtum pecunie ſe conuertendo per quod religi
onem eorũ qui paupertatem profeſſi ſunt contigerit ifama
re: vos tanq̃ falſarios capiatis et condẽnetis eoſdem. Tan-
ta eſt iam in ipſis ſubtilitas huius artis: vnde pauperes vi-
carii et rectores et cõmunes de populo quaſi vbiq; iſtis tem
poribus conqueruntur. Mirabilis iſte modus viuendi appa
ret in iſtis qui ſe affirmant debere ex ſua profeſſione euan-
geliũ obſeruaturos contra chriſti ſententiam diſcipulos ad
euangelizandũ mittentis. Nolite tranſire de domo in domũ
luce. x. ca. Et contra aliam ſcripturã docentez. Vita neq̃ ho
ſpitari de domo in domũ. eccleſiaſtici xxix. ca Ita de curia in
curiam. de domo in domũ diſcurrere vt eorum claustrũ eis
ſit carcer. An non eſt iſtud damnuz graue in clero et populo
veraciter hoc multis apparet et omia occaſionaliter ex vſu
priuilegiorum: primo ab vſu proueniunt. quoniam ipſa priui
legia predicationis et auditionis cofeſſionũ tam extenſe ex
ercere pretendunt q̃ quiſq; eos verecundatur repellere. Itẽ
iſta priuilegia et alia infra tangenda afferunt ipſis fratri-
bus multa incõmoda. quia videtur q̃ inficiunt eos multis
generibus peccatorum. Peccatum eniz eſt ſe ĩmergere pecca
to inobedientie/ peccato auaricie/ et peccato ſuperbie. Vide-
tur enim tam procuratio q̃ obſeruantia hoz priuilegiorum
omniũ contentorum in capitulo Dudũ de ſepulturis in cle
mentinis. ⁊ etiam aliorum premiſſorũ peccatis fratres infi
cere. Procuratio eoruz videtur eos inficere quo ad curatos

in peccato iniurie. quia facta est contra ius siue diuinū man
datum quo dicit. Non concupisces domuz proximi tui. non
desiderabis vxorem eius. non ancillaz/ non bouem/ non asi
nū. nec omnia que illius sunt. exodi xx. capto. Constat autez
q̄ hec iura procurata a fratribus fuerant tempore procura
tionis iura curatorum. Igit contra diuinū mandatū tunc
fuerat ea concupiscere. procuratio vero concupiscentiā ha-
bebat annexam et primā in quocunqz. Item cū nō licebat
tunc concupiscere bouem aut asinū curatorū iuxta diuinū
preceptum : multominus licuit concupiscere ea que curatis
erant vtiliora scz iura premissa. Itē illa procuratio fiebat
contra preceptum de dilectione proximi. Diliges proximū
tuum : sicut teipsum. quoniā quisqz se ipz sic diligit q̄ nollet
alterius indebite concupiscere bona sua. Constat autē q̄ illa
iura curatorū tunc non debeantur fratribus igitur erant ab
eis indebite procurata. et sic contra mandatū dei prem. illum

Item pariter suadetur per illud. Omnia quecunqz vultis
vt faciant vobis vos facite illis. hec est eniz lex et prophete.
vbi constat q̄ per facere tam agere q̄ omittere debemus ac
cipere. scz vt omittamus aliis facere ea que nollemus scilicz
que nolle debemus nobis fieri. et quis fratrum vellet aut se
cundum eos velle deberet q̄ ab eis monachi aut canonici re
gulares aut fratres alterius ordinis tollerent ab eis priuile
gia que iam habent non puto q̄ aliquis. igitur nec ipsi talia
iniuriosa curatis illi facere debuerunt. Item priuilegiorū
procuratio peccato inobedientie fratres inficit. quoniā ipsa
priuilegia regulas siue professionis īpugnant. Primo quidē
quia in approbatōne sua supponunt et suggeruut q̄ illi qua
tuor ordines ab ecclesia sunt instituti atqz fundati super mē
dicitate atqz artissima paupertate. Videtur autem q̄ habe
re ius predicandi fidelibus non potest stare cum huiusmodi

fundamento si huic priuilegio siue iuri sit annexa potestas exigẽdi necessaria vite ab his quibus euangeliũ fratres annũciant. sicut erat in christi discipulis quando ad illud ministeriũ exercendũ eos direxit. Juxta illud. luce. x. ca. iam prestactum. In quãcunq; domũ intraueritis et ceta. Dignus est enim operarius mercede sua. Mendici vero recte tales vt videtur dici non possunt. qualiter enim dici possit vere mendicus (nõ dico mendicãs habens ius liberũ vite necessaria exigendi) nõ video. Vnde nec inquisitores prauitatis heretice quidicunt abuti sepissime potestate eis concessa. vexantes sepe diuersas personas litteratas et laycas volẽtes remediũ que rere de iniuris illatis per eosdem inquisitores aut ordinis sui fratres ita vt timore verecundie seu notationis super causa heresis et finalis iniusti iudicii quale dicunt sepius exercere pecunie summas graues ab eis extorquent nec quis penitẽtiarius aut lector habens de certo siue ex pacto necessaria vite sue. videtur dici vere mendicus. Et sic ista misteria procurando et etiam exercendo suam professionez dissoluũt. et ita videtur q̃ tam procurando q̃ volendo tale priuilegiũ ipi procurantes suam regulã de mẽdicitate. nõ dico de mendicatõe que actũ solũ signat volebãt abicere. Et sic eã in corde suo q̃ habent abiecerũt et sicut in simili ait saluator. Qui viderit mulierẽ ad ꝯcupiscendũ eam iam mechatus est in corde suo. Mathei. v. cap̃o. Si vero fratres ascripserũt. et vere vt mihi videt sicut inferius suadebo q̃ huic ministerio siue officio predicãdi in ipsis non est annexa facultas exigẽdi vite necessaria ab his quib9 euangeliũ christi annũciãt. quoniã nõ sunt vocati frẽs aut missi ad tale misteriũ exercendũ. sed habent licenciã que hec precepit eis aut eos exhortatur vt ministeriũ illud exerceãt ex alio capite. Itẽ ꝓsequit scz ex priuilegiis sepulture et facultatis recipiẽdi oblata tũc dco. et alia ibi dco oblata et ex

priuilegio audiendi confessiones omniuz sibi confiteri volentium quoniam de lege dei confessi non apparebunt vacui in conspectu dei scilicet ingredientes eccleſiam dei pro sacramentis habendis. sicut patet exodi. xxiii. capitulo. Inobedientie peccatum incurrit. quia contra doctrinam apostoli. ad romanos decimo capitulo: Jo exercent quomodo predicabunt nisi mittant? Sicut scriptum est. Quã speciosi pedes euangelizantiũ pacem euangelizantiũ bona. Et ad hebreos. quinto capitulo. Nemo sumat sibi honorem: sed qui vocatur a deo sicut aaron. Et contra christi doctrinam. Nolite vocari rabi nec vocemini magistri. vnus enim est magister vester christus. Mathei. xxiii. capitulo. Sunt ergo inobedientes qui in professione sua euangeliuz christi seruare promittunt. et tamen contra legem suam in euangelio traditã priuilegium tale procurant. Jtez de fratribus minoribus hoc specialius videtur posse inferri. quoniam nemo ambigit quin facilioris et laxioris obseruantie ac minoris meriti sit in eis cum istis priuilegiis super facultate predicandi / cõfessiones audiẽdi / sepulturas habendi. z tres cartas omniũ prouentuũ sibi appropriandi vitã transigere ꝙ viuere sine illis sine quibus a beato francisco fuerunt instituti. Igitur illa priuilegia procurando retro respexerunt postꝙ miserũt manus ad aratrum contra preceptuz et regulam sancti frãcisci. Dicitur enim in eius regula isto modo. Finito vero anno probationis accipiantur ad obedientiam promittentes / istam vitam et regulam semper obseruare. et nullo modo licebit eis de ista religione exire iuxta mandatũ domini pape quia secundum sanctum euangeliũ. Nemo mittens manũ suam ad aratruz et respiciens retro aptus est regno dei. hec ibi. Qui igitur talia priuilegia procurarunt quia retro non

dubium respexerunt: peccatum inobedientie contraxerunt.
Item cum dicatur in principio eiusdem secundi capituli. Si qui voluerint hanc vitā accipere et venerint ad fratres nostros mittant eos ad suos ministros prouinciales quibus solūmodo et non aliis recipiendi fratres licencia concedat. ministri vero diligenter eos examinent de fide catholica et de ecclesiasticis sacramentis et si hec omnia credant & velint ea fideliter confiteri et in vsq; finē fideliter obseruare &ceta. Finito vero anno probationis &cetera. Fratres vero econtrario priuilegiū procurarunt q; tam inferiores in ordine q; prouinciales ministri possunt homines ad ordinem suū recipere. pmo ipsi fratres indifferenter hoc faciunt. et cū sic priuilegiū procurando volebant regulam in illa parte dissolue re seu laxare: consequitur q; peccatuz inobedientie cōmiserūt aut si sine priuilegio ita agant non minus contra suam professionez inobedienter hoc agunt. Item hoc idem consequitur propter illam clausulaz regule. Ministri vero diligenter eos examinent &cetera. Contra quā clausulaz directe agūt quotidie cum quasi nullus ad eos accedat nisi iuuenis circūuentus qui nec nouit quot aut qualia sunt ecclesie sacramēta. nec scit fidem ab hereticis separare et nichilominus vix reperitur fratrum locus notabilis quin sit ibi puerorz infra decenniū conuentus vnus aut saltiz dimidius. Quis potest ambigere quin istud in fratribus inobedientie sit peccatum proueniens in ipsis ex priuilegiis pretactis quibus ita ditā tur et taliter orant q; pueri ad eorum vota faciliter inclinantur et precipue quia audiunt confessiones in domibus suis et in domibus parentum puerorū. Igitur huiusmodi procuratio priuilegiorz istorum et abusus eorz peccato inobedientie inficit ipsos frates. Item cum in regula sancti francisci dicatur et in capitulo Exiit de verborum significationibus

libro sexto etiam declaretur a fratribus obseruãdum q̃ fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab illo fuerit illis cõtradictũ. Et sanctus franciscus in testamẽto suo sic dicit. Et si haberẽ tantam sapientiam q̃ptam salomon habuit & inuenirẽ pauperculos sacerdotes huius seculi in parrochiis quibus morantur nollo predicare vltra voluntatem ipsorum. et ipos omnes alios volo timere/amare/et honorare/sicut meos dños ↄceta. Et domini mei sũt. hec ibi Qualem vero reuerentiã fratres sacerdotibus pauperculis exhibẽt abscondi non potest nec poterit cum sit nulla. sz irreuerencia vbilibet loco sui reperiri pterit subrogata. Ipi ecõtra p̃uilegium in capitulo Dudum. contẽtum procurarũt sibi concedi et sic procurando in voluntate sua peccatum inobedientie habuerunt: quia legem illam eis prius impositã tollere voluerũt. Dicit enĩ beatus augustinus super illo versiculo psalmi centesimi decimioctaui. Legem pone michi domine hoc modo. Qui timore pene non amore iusticie opera legis facit: profecto inuitus facit. quod autem inuitus facit si fieri posset vellet vtiq; non iuberi. hoc per legem quã vellet non esse non est amicus sed potiꝰ inimicus. nec mundaꝫ opere qui ĩmundus est voluntate. Hec augustinus. Constat autem q̃ procurans vt fratres non obtenta licencia episcopi in sua dioceli predicare et ꝓfessiones audire volebant regulam ibi contrariã omnino non esse. et sic extat q̃ eam non amore iusticie. sed solum timore pene seruauerũt et volebant eis illaz iussam non esse et ita non illius legis prioris amici: sed inimici tunc erant. et scdm augustinũ ĩmundi volũtate. Item isti procurãtes priuilegia que suã regulã seu professionẽ ĩpugnãt nõ possunt vt videꝫ fidelit eo casu proferre illã clausulaz oõis dñice. Fiat volũtas tua sicut in celo et in terra. Hath. vi. ca. cũ tñ ad id ex professiõe euãgelii teneanꝫ. Sic eĩ sctus franciscꝰ suã regulã inchoat. Regula et vita fratrũ minoꝝ

hec est scilz domini nostri iesu christi euangelium obseruare cū nullis sit dubiū quin volūtas dei scz ei⁹ p̄ceptū siue ꝓsiliū sit ꝙ fratres suā regulā ab eis professam in finē obseruēt. cū hoc etiā precipiat in regula scdo ca. Et istud procurātes ī cor de suo ecōtra procurant vt obseruātia relaxet. Dñ ꝓsequit ꝙ procurātes peccato īobedientie quo ad deū et quo ad suā regulam sunt infecti. Jtē ex alio capite vidēt hoc: quoniā nec confessiones audire/ nec p̄dicatōis officiū exercere ꝓterūt isti fratres sicut nec alii nisi ad sacros ordines promoti ad quos cū peccato inobediētie (vt vidēt) promouent cū sit lex cōis ec clesie ꝙ nullus ꝓmoueat ad ordinē sacrū nisi habeat titulū sufficientē ad vestitū habendū ⁊ victū qualē titulū qz fratres nō habent cū sint (vt dicūt) vere mendici: cōtra hāc legē vt vi deāt omnes ⁊ singuli promouent. et sic non tantū īobediētie sed etiā ābitōis tā sublimē statū procurādo sibi cōcedi pecca tū incurrūt. Jtē cū regula sancti francisci p̄cipiat eodē ca pitulo de predicatōibus ꝙ nullus fratrū pplo penit⁹ audeat predicare nisi a generali mīstro hui⁹ fraternitatis fuerit exa minat⁹ ⁊ ap̄pbatus et ab eo p̄dicatōis officiū sibi ꝓcessū. Et ꝫtra est priuilegiū procuratū vt scz mīstri prouīciales ꝓssint id facē. Frēs hoc ꝓcurātes itez ꝫ suā rl'az procurabāt pecca tū p ꝓñs īobediētie ꝓmittēdo. Jtē sctūs frācisc⁹ ī testamēto suo sic p̄cepit. Precipio firmit̄ p obedientiā frībus vniuersis ꝙ vbicūqz sint nō audeāt petere aliquā litterā ī curia romana p se vel p int̄positā ꝓsonā neqz p eccl'a neqz p aliquo loco neqz sub spē p̄dicatōis neqz pro ꝓsecutōe suoꝝ corpoꝝ. hec ibi. Et frēs eꝫ p seipos ista priuilegia ⁊ etiā per litteras procurabāt quoniā in ipsis priuilegiis continet̄ vestris precibus inclina ti. Et sic videtur ꝙ illa procuratio ipsos procurantes inobe diētie pctō īfecit. Sz forsitā frēs hic dicerēt ꝙ dñs papa gre gorius nonus sicut dicit̄ ī decretali dñi nicolai tercii Exiit de paradiso declarauit fratres non teneri ad mandatum fran-

cisci in illo testamento contentum. Et respondetur eisdē fra tribus q̄ dominus nicolaus non asserit q̄ gregorius nonus taliter declarauerit: sed dicit sicut asseritur. Vnde videt q̄ fra tres super hoc nullam declaratoriā litteram habuerunt: q̄m verisimile est si quam litterā habuissent q̄ illaz exhibuissent corā domino nicolao. Et tunc vt videtur non dixisset vt asse ritur sed vt in eoz litteris vidim⁹ contineri. Item esto q̄ dominus gregorius taliter declarauerit non aliud intende- bat q̄ id quod sue rationes concludunt. Dicit enim domin⁹ nicolaus in predicta decretali Exiit / istomodo loqnēs de ip so domino gregorio nono qui sicut asserit accedens periculū animaz et difficultates quas propter hoc possent incurrere dubietatem de ipsoz cordibus amouens dicit fratres ipsos ad ipsius mandati obseruantiā non teneri quod sine cōsen- su fratrū et maxime ministrorū quos vniuersos tangebat obligare nequiuit nec successorē suum quomōlibz obligauit cum nō habeat in parem par imperiū. Nos autem circa pre sentem articulū nichil duximus innouandū. Hec ibi vbi. q̄ dominus gregorius dicit. videt q̄ dñs gregor⁹ si quid fecit non aliud in hoc egit: q̄ decretū aut declaratiōem q̄ fratres ad illud mandatū sancti frācisci nō fuerant obligati intelli- gendo quatinus erat mandatū ipsius q̄m nil amplius pro- batur p rōes ipsius scz q̄ non fuerant euocati ad hoc omēs quoz interfuit ⁊ q̄ par in parē nō hz īperiū. Cū qua declara tione videt stare q̄ frēs illud testamētū nichilomin⁹ seruare tenebant. ⁊ in pūti tenent. Si auctoritate diuina p franciscū illud traditū erat eis q̄m ad mādatū dei nō oportuit vocare mīstros nec successor francisci deo mandāte par fuit. sic q̄ ra tōnes ille nō obstāt quoniā de mādato dei ⁊ auctoritate ei⁹ ī timatis fratribus per franciscum fratres tunc tenebantur et in presenti tenentur illud testamentum seruare. Q⁹ autez sic fuerit ex eodem testamento in fine videt vbi sic dicitur.

Et non dicant fratres· hec enim est alia regula que est recor
datio ām̃onitio et exhortatio. et meū testamentū quod ego
frater franciscus paruulus facio vobis fratribus meis bene
dictis propter hoc vt regulam quam domino promisim9 me
lius catholice obseruemus et generales ministri et oēs alii
ministri et custodes per obedientiam teneantur in istis ver-
bis non addere vel minuere et semper hoc scriptum habeāt
secū iuxta regulam et in omnibus capitulis que faciūt quā
do legunt regulam legant et ista verba et omībus fratribus
meis clericis et laicis precipio per obedientiam vt non mit
tant glosas in regulam nec in istis verbis dicendo ita voluit
intelligi .sed sicut michi dedit domin9 pure et simpliciter di
cere et scribere regulaz istam et verba ista simpliciter et sine
glosa intelligatis. et cum sancta intentioue obseruetis vsq3
in finem. hec ibi. Ex quibus vidēt q̄ fratres possunt vnum
eligere de duobus. aut institutorem ordinis sui franciscum
mendaciū affirmasse et ita esse dānatum. vel verum esse q̄d
dicit q̄ scz suum testamentū non est alia regula: sed recorda
tio prius date. et ita sicut tenent priorem regulam: sic et hoc
testamentū tenent seruare. Item cum franciscus affirmet q̄
propter hoc ipse testamentū hoc fecit fratribus suis benedic
tis vt regulam quam deo promiserunt melius catholice ob
seruarent. aut illud fecit mendacio et iterum dicent illū dā-
natum. aut testamentum suum seruando suam regulaz ma
gis catholice obseruarent. et per ꝙsequens sine obseruantia
testamenti illius minus catholice suam regulā obseruarēt.
et ita fuerunt in procurando declarationem ꝙtrariam respi
cientes retro. et in via regni dei retrogradi ⁊ inepti ⁊ sic ino
bedientie peccato infecti. Item cum ipse per obedientiam
fratribus suis preceperit q̄ non adderent nec īmutarent. et
q̄ istud testamentum secum haberent. ⁊ ceta que sequūt aut
impie in negocio tanti periculi precepit et astruere deberent

hoc peccato ipsum esse damnatum/aut q̄ iuste et sancte ita precepit. et habent ostendere cur alleuiādo tante sanctitatis pondus non respexerunt retro sic se regno dei faciendo inep tos. Item cum in his verbis franciscus affirmet q̄ dominus dedit sibi simpliciter et pure hanc regulam ⁊ hec verba dicere et scribere: aut propter tantum mendaciū in exitu huius vite dicent eum dānatuz. aut q̄ vere dominus dicit sibi quia et ita diceret fratribus suis. et sic ipse diuinū mandatū in hoc fratribus suis dicit. et per consequens non obstañ. q̄ illud testamentū ratione mandati sancti francisci non teneantur fratres seruare nichilominus quia est mandatuz dei eis per sanctum franciscum suum institutorem expressum istud seruare tenentur. Eligant fratres quod voluerint ex duobus et puto q̄ eligent affirmare q̄ sancte sine tantoruz mendaciorū peccatis decessit. et sequitur q̄ fratres procurādo litteras apostolicas contra mandatum dei et sue regule se peccato inobedientie infecerunt. Loquor cōtra fratres minores diffusius super isto. quia ipsi londonis incoarunt negocium occasionem aliis ordinibus ministrantes. Et q̄ ipsi pre ceteris de perfectione euangelica disputantes eam spontanee mendicitati ascribunt intantum q̄ vnus de ipso ordine predicando in festo omniū sanctorum vt michi fuerat reportatū descriptis quatuor gradibus paupertatis quartum perfectionis maioris primo summe perfectionis euangelice affirmabat scilicet nichil in mundo habere proprium aut cōmune. sed mendicare cum christo quod dictum statuz vestrum sicut et omniū nostrum qui sumus inferiores pat sanctissime scandalisat. Et ob hoc (sicut super aliis supra tactis) nolite iudicare secundum faciem: sed rectum iudiciuz iudicate. Videtur enim valde mirabile: primo verius eloquēdo verisimile non videtur q̄ per mille annos et fere ducen-

tos nullus ordo erat in christi ecclesia militãte quã iohãnes apostolus appellat hiesuralez circa principium apocalipsis xxi. capituli. Et ego iohannes vidi ciuitatem sanctam hierusalem nouam de celo descendentem a deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo qui perfectionem euangelicam obseruauit: sed ꝙ franciscus ad hoc primo ordinem adinuenit. si enim ecclesia militans in verbis iohannis si pro quia quia hierusalez appellatur cum affirmet eam de celo descendere: satis constat ꝙ tempore illo ecclesia militans quia de celesti triũphante descendens sui institutoris christi perfectionem habebat tanꝯ sponsa a christo spõso suo ornata. et nõ erat ita deformis vt apice summe perfectionis careret. tunc et tot annis sequentibus. Quis tolerabiliter possit audire ꝙ franciscus in fide nouicius melius atq; vtilius viam humane perfectionis instituit ꝙ deus omnipotens omnibonus omnisapiens fecerat in hominis institutione primaria quem tamen deus instituit ꝙ eo formato statim posuit in paradiso vt operaretur et custodiret illum inicio sacre scripture tradente vbi operationem corporalem sufficientiam ac possessionem rerum mobiliuz et earum que pro suo vsu custodiaz mendicitati vt michi videtur docuit preferendas quẽ tamen in paradiso posuit vt operaretur et alia scriptura concordat. quia homo nascitur ad laborem vt auis ad volatum. Job quinto. Et vt illum paradisum scilicet tanquã suum custodiret in quo bonorum mobiliũ et immobilium affluentiam obtineret. Sz de isto infra loquar diffusius

Videt igit ex premissis ꝙ fratres procurando ista priuile gia seipsos peccato inobedientie infecerũt. Itẽ in procurando ista priuilegia frẽs vident peccatum auaricie incurrisse.

Primo quia non procurant sibi priuilegia alia super aliis articulis sacerdotalis officii scz vt possent pueros baptizare

vt posset in subsidium curatorum in die pasche parrochia-
nis sacramentū eucharistie ministrare aut extreme vnctōis
eis sacramentū ꝓferre. vbi esset tantuz meritū pietatis: ꝗtū
in istis aut amplius. sed cupis solum priuilegia huiusmodi
omissis cetis procurabant quibus directe vel indirecte ꝙmo
da temporalia annectunt mirabiliores cunctis mercatorib⁹
z etiam artificibus in hoc effecti artifices quoad lucrum ad
iuncta sua professione quam fingunt super sua mendicitate
seruanda. Nō enim puto ꝙ erat a mūdi origine via facilior
siue callidior ad opes facile perquirendas ꝗ per ꝓmissa pri
uilegia mendicitati facte obligatōne vere seu ficte adiūcta.

Item cum constet non obstante ꝙ fratres haberēt potesta
tem liberam recipiendi ad sepulturam ī locis ipsoz nichilo
minus remanere poterat in suo robore ius commune scz ꝙ
omnes oblationes z omnia funeralia deberent ecclesiis z ip
sorum curatis. Q; igit vnum cum alto a frībus fuerat pro-
curatum. patent videt imminere ꝙ illius procurationis
auaricia causa erat. Est enim regula aristotelis primo poste
riorum. Ad cognoscendum alicuius passionis seu effectus
subiectum seu causam precipuam vt proinde inquirat que ō
causa qua immediate posita ponit ipse effectus z qua per-
empta perimit. que regula satis affirmat ꝙ commodū tem
porale fuit in procuratione horum priuilegiorum causa pre
cipua. cū sine illa procuratio hec non fiebat z ea sola fuerant
procurata. que ista commoda obtinebāt. Cuius rei satis pa
tens est signum ꝙ non more thobie ad sepeliendum rapiāt
corpora pauperum defunctoz. sed ī star vulturis vltra mare
ad quingenta miliaria sua alimenta odorando sentientes ea
querūt sicut dicit auerroys cōmentator secundo de anima te
colo· capto de odore. hoc enim signum satis affirmat ꝙ frēs
istud sepulture cum aliis annexis oblationibus priuilegium
propt alimentum precipue non propt misericordie exercēde
meritū procurarūt. Item de priuilegio audiēdi ꝓfessiones

omniū indistincte. aliud probabiliter vt videtur suspicari nō
poterit cum quisq; sanctus preter ipos/audire confessiones
horrescat. quoniā vnū est cuiq; peccata sua agnoscere et si a
liena non discat. Vnde nec monachi albi aut nigri nec regu-
lares canonici officiū tale deliderant aut alii viri sancti nec
dubium si ex deuotōne sancta talis procuratio procederet q;
in aliquibus viris deuotis non in solis sanctis fratribus ali
quotiens appareret Vnde probabiliter pt̄est inferri q; aua-
ricia tanq; causa p̄cipua in tali procuratione mentē procurā
tis infecit. Item ad hoc q; regula sancti francisci precipiat
isto modo. Precipio firmiter et fratribus vniuersis ne habe
ant suspecta plorum vel consilia mulierū. neq; īgrediant mo
nasteria monachoz preter illos quibus a sede apostolica con
cessa fuerit licencia specialis aut fiant compatres viroz aut
mulierū ne hac occasione inter fratres vel de fratribus scan
dalum oriat. et fratres a q;trario procurarunt videlicet vt au
dire poterunt consilia secretissima mulierū reginarū et alia
rum oīm indistincte/etiam capite inclinato ad caput multū
obedienter non insequentes vestigia sancti iob. qui dicit. Pe
pigi fedus cum oculis meis ne cogitarē de virgine ita vt per
tale consortiū. iam cum pulcherrimis dñabus philosophen
tur in cameris. Vnde per orbem scādala que nolo exprimere
de fratribus sunt exorta patenter vt multis videtur per abu
sum huius priuilegii. pmo per abusum sue regule a priuile-
gio occasione sumpta et inobedientie pctō se ipsos inficiunt
Item q; horum priuilegioz procuratio peccato supbie mē
tes procurantiū infecit. multipliciter suadet. Primo quia in
decretali Exiit. in clementinis de verboz significatiōe affir
mat q; sanctus franciscus suos fratres in paupertate et hu-
militate fundare volebat. Et constat q; procurare honorisec
clesiastici statum sublimē humilitatē impugnat et ambitio
nis peccatū habet ānexū. ergo tcta. Probat mīor assumpta

per auctoritates iam tactas. et per illud saluatoris filio zebe dei responsum. Nescitis quid petatis ipsis per matrē suā petentibus q̄ unus eor sederet ad dexteram eius in regno suo et alius ad sinistrā. Sup quo dicit crisostomus in opere perfecto. O error salutaris qui totius mūdi soluit errorē. Si ei apostoli non errassent unde nos cognoscere poteramus q̄ nō omne quod uidēt bonū desiderare bonū est. Nunc aūt scimus q̄ aliud est opus bnnū: aliud primatis honoris: et cito post. Nam desideriū primatis ex iactura nascit cordis. qui aūt est humilis corde nūq̄ desiderat superior apparere. ↄ infra. Secularem quidē primatū est desiderare et si ratio nō est vel cā est. ↄ si iustū non est vel utile. primatū aūt ecclesiasticū q̄cupiscere neq̄ rō est neq̄ cā. q̄ neq̄ iustū est neq̄ utile. hec ibi. Et multa addit similia quibus nitit suadere q̄ nūq̄ sine ambitōne desiderat primatus in ecclesia. Cōstat aūt q̄ habere statum predicādi/ ↄ confessiones audiendi: est in ecclesia status honoris siue primatus. Inficit se ergo peccato superbie qui illuz procurat. Item pfirmat hoc aliter. Cū ei aplus dicat Quomodo predicabūt nisi mittant sicut scriptū est. Quā speciosi pedes euangelizantiū pacem: et euangelizātiū bonū a deo. Ro. x. capo. nec ipsi sunt missi a deo ad illud officiū per aliquod qđ ego vidi hucusq̄. Sz vidēt q̄ ex p̄sūptōe propria ad officiū illud ascēdūt. Caueāt ne p aliū q̄ p christū hostiū ascēdentes ut latrones ab eo iudicent ut fures. Juxta dctā ipsius iohānis. x. ca. Amē amē dico vobis qui nō intrat p hostiū in ouile ouiū sed aliūde ascendit: ille fur est et latro. Et consequent affirmat. ego sum hostiū. ↄ sic vidēt esse de eis aut eis similes. de quibus dicit prophetis. Jheremie. xxiii. Non mittebā prophetas ↄ ipsi currebāt. nō loquebar ad eos: ↄ ipi prophetabāt. Unde cito adiūgit. Ecce ego ad prophetas dicit dominus qui furant verba mea unusquisq̄ a proximo suo. Si enim nō sunt missi a christo: ipsi furant verba curatoz ↄ su-

periox ſuox quibus ſolum de iure cōmuni officiū predicādi dicīt ꝓuenire. Item q; obſeruantia priuilegiox iſtox inficiat obſeruantes etiā mox p̄miſſo ſuadēt. quoniā nec p̄cipīt fratrib⁹ nec ad eox profeſſionē ſeu regulā ptinet p̄dicatōis officiū exercere. Vnde liberū eis vidēt p̄dicare in publico aut ꝓfeſſiones audire. cū ergo officiū tale volūt admittere peccare mortaliter volūt. Primo q; noſcūt aut ſcire debērēt q; priuilegia ipſa erant procurata mediantibus peccatis mortalibus ſupratactis. et pro vſu ipox. Cū ergo illis vtunt gratificāt procuratōez iniquā ſicut quis māducās de rapina aut furto obtēto pro vſu ipi⁹ gratificaret māducādo ipaz rapinā aut furtū. ⁊ poſſidens beneficiū ad eius ꝓmodū ſymoniace procuratū ꝓicaret cū procurāte i ſymonie peccato. ⁊ illud gratū haberet et eaz ſub illo decreto apli ad ro. prīo. ca. Qui talia agūt digni ſunt morte. nō ſolū aūt ⁊ceta. vt ſupra poſuit nec excuſari p ꝓceſſionē ſiue licētiā dñi pape potuerūt vt vidērūt qm̄ dñs papa in ſua ꝓceſſiōe obſtātiā illā nō p̄ſuit nec eū eā ponere decuiſſet ſcz. Concedim⁹ iſta tribus nō oſtāte ꝓſciētia eox puerſa: ſed ſolas iſtātias iuriū humanox videt intēdere relaxare ſicuti ſi homicide aut ſymoniaco aut habēti corpalē defectū latentē qui eū redderet ihabilē ꝓcederet facultatē plura bñficia curata retinēdi non propt hoc pōt inferri q; licite ſiue iuſte illa poterit retinere ſz iuſte ſcōz quid ſcz q̄ptū ad hoc q; nō ipugnaret illius legis obſtātiā. ⁊ ſic ſi bñficia retineret nō obſtāte diſpēſatōe peccaret mortalit. Sic eī mihi vidēt in noſtro ꝓpoſito ſcz q; ſz quo ad ius illud quo talia mīſteria ſolū debent curatis p dñz cūmū pōtificē cū tribus diſpēſet nō propt hoc pōt inferri q; trēs iuſte poterūt ſiplicit priuilegiis illis vti ſz iuſte ſcōz quid ſcz quo ad hāc legē eis pri⁹ obſtātē. Cū quo ſtare vidēt q; ſine petīs mortalib⁹ illis priuilegiis vti nō poſſunt. qm̄ vt vidēt p gratificatōez illā ꝓtinue ab eis retē tā remanēt in peccato mortali. ac ſi ipi tūc aut procurarēt aut

procurantibus assentirent. et si dixerint ipsi fratres: q̄ fratres possunt et poterunt penitere de isto peccato: et sic nō potest ꝯcludi cū iam aliqui remaneant in peccato. econtra dicetur q̄ sicut in furto non poterit quis veraciter penitere nisi prius facta restitutōe sublati sic nec in nostro proposito. ꝛ dicent q̄ in presenti saltem habent iuste q̄tū ad curatos hec iura et emolumenta inde sequentia. quia per summū pontificē qui sufficientem potestatē habet et habuit ad eadez ꝯcedēda et ita ea restituere non tenent. ibi econtra dicet q̄ non obstāte titulo acquisito per dominū summū pontificem restituere indirecte licet nō directe artari vident quoniā dñs papa illā culpam gratificatōis pretactā in concedendo priuilegiū non relaxat. ymo nec potuit relaxare fratribus ipsis non vere penitentibus aut contritis. et q̄diu illud peccatū manet in fratribus / nō possunt (vt videt) veraciter penitere nisi iura subtracta rectoribus q̄tum in eis est: restituāt. Unde videt q̄ fratres q̄diu non restituūt illa iura q̄uis etiam propter ꝯcessionem dñi pape factam fratribus nō videt de lege humana curatis fratres non possunt veraciter penitere. quis enim vere peniteat de alicuius rei acquisitiōe in qua et nichilominꝰ de eius retentione letat nemo vt videt probabiliter iudicādū Fratres igit presentes et ipa priuilegia obseruātes sunt peccatis pretactis mortalibus inuoluti siue infecti. Item de ista licentia in casu cōsimili tractat beatus bernardus diffuse in sēa epistola ad adā monachū. Et est casus q̄ ille monachus post professionē suam in monasterio suo factam quo ad ppetuam morā ibidē sicut habent de more vt dicit ad aliud monasteriū cum suo abbate accessit vbi moratus est de licentia sui abbatis. et eius mandato petita etiaz sup hoc summi pōtificis licentia et obtenta. quē bernardus aperte redarguēs nititur rōne multiplici affirmare q̄ nec sine peccato etiaz de iussu sui abbatis debeat hoc facere nec de licētia summi pon

tificis cuius licenciam petere nõ debebat. Ad ſuadendũ pri-
mũ ſupponit vnũ prĩcipiũ qđ etiã ariſtotiles tercio ethicorũ
deſcribit et ponit ſcz ꝙ ſunt aliqua bona ſimplicit bona que
fieri mala nõ poſſunt. ⁊ aliqua mala que fieri ſimplicit vna
nõ poſſunt. Et inter iſta extrema ſunt duo media que bene
fieri poſſunt et male. Exẽpla primi ſũt ſcđz eũ caritas / fides /
et ſpes. Exẽpla ſecũdi. furtũ / homicidiũ / inceſtꝰ / ⁊ iſtis ſimi
lia. Exẽpla tercii gradus ſunt. obediẽtia / ieiuniũ / et iſtis ſi-
milia que etiã bene et male poſſunt fieri iuxta ꝓditiones an
nexas. in quibus ſolũ vt ſibi obediẽtia locũ habet. hoc ꝓpoſito
inquirit ĩ quo gradu ſit hoc factũ ĩ quo paruit iuſſui ſui ab
batis ⁊ affirmat ꝙ fuit in ſcđo ſcz in gradu malo ꝛ ſimplicit
ex hoc vt ſibi vidꝫ vere ꝓcludens ꝙ nõ ꝓtuit bene fieri et ob
hoc in hoc facto iuſſui ſui abbatis parere nõ debuit: ſed pla-
ne reſiſtere. qr in tali ope de ſe malo ſcz ĩ ſolutõe ꝓmiſſi ſui
abbatis debebat obſiſtere. Itẽ ponit pro regula ꝙ duobz ꝑ-
cipiẽtibꝰ ꝛria potius maiori eſt parẽdũ. Cũ igitꝫ deꝰ ꝑcipiat
vota ſeruare ⁊ obediẽtia ſibi debite obſeruari. ſi abbas ſuus
deo inferior ꝑcepit illud diſſoluere debebat deo potiꝰ obedire
mãdato ſui abbatis cõtẽpto. Itẽ ſanctus bernardꝰ allegat
illũ ſaluatoris. Mathei xviii. ca. Qui ſcandalizauerit vnũ de
puſillis iſtis qui in me credũt expedit ei vt ſuſpendaꝫ mola
aſinaria in colo eiꝰ et demergaꝫ in profundũ maris. De mũ
do ab ſcandalis neceſſe eſt enĩ vt veniãt ſcãdala verũ tamẽ ve
homini illi ꝑ quẽ ſcãdalũ venit atqz iniũgit ꝙ iſte adã mona
chus ſuũ monaſteriũ deſerendo nõ ſolũ ſcãdalizauit vnũ chri
ſti puſillũ: ſcz multos. Ex hoc apparet vt ſibi vidꝫ ꝓcludẽs ꝙ
iſte de illũ ſaluatoris ĩcurrit ſuo abbati parẽdo ĩ caſu ꝑmiſſo.
Vtinã igitꝫ frẽs attẽderẽt ꝗliter ꝑ iſtoꝝ priuilegioꝝ abuſũ ab
eis nõ ſolũ ſcãdalizanꝫ pauci puſilli ſcz ⁊ magni et ꝑ totã xpi
ecclĩaz ⁊ ex illo coꝝ deo ſancte ꝓcludꝫ quid merenꝫ. ⁊ multa
alia ibi adduxit. Itẽ ꝙtuz ad licenciã ſũmi pontificis dicit

aperte ꝙ affert mali compendiū. quia non excusat factum
sequens de se malū. et eiꝰ petitio fuit mala qui vt dixit velle
habere ad malū licentiam ipe sic dicit. Quis est malū neget
assensum prebere malo. qđ tamē fecisse summū pontificem
nequaꝙ crediderim nisi aut circumuentū mendacio aut iporr
tunitate ductum. hec est sancti bernardi sentencia. Videant
ipsi fratres an non ita sit contra istam licentiam ipetratam
per eos sicuti contra ade monachi licentiam procurata ꝛ cū
sancto bernardo concludant ꝙ peccatum procurationis licē
tie cū obedientia et solutione sue regule subsecuta affert eis
malis compendiuz sicut ipse bernardus affirmat in simili.

Item ex quo quisqz frater cum predicatōnis officium aut
audiendę confessionis exercet possit id respuere sine peccato
cum sequatur (vt videtur) ꝙ ipse illud officium tunc contra
suam professionē gratis assumit. et ita sicut in procuratōne
priuilegioꝝ paꝛ supius est suasuz ꝙ procurātes peccauerūt
mortaliť ꝓtra dīna p̄cepta ibi expressa: sic iste peccat morta-
liter ꝓtra eadē dīna mādata libere vtēdo licētia ipie procura
ta et inficiť pctīs iiurie/inobedientie/auaricie/atqz superbie/
vt videť. cū ex eisdē causis iniquis ipe vtať licēcia procurata
ex quibus alius procurauit scz propť p̄dicatōez et honorem.

Vltimā adulteriū huiꝰ vsus licētie cā tercia non existat. licet
sup hoc ī clero ꝛ in ppło sit cōis fama de ista priuilegioꝝ ma
teria ꝛ eoꝝ abusu et cōtrarietate ad pfectōez fratrū ꝛ quo ad
duas ꝯclusiones ꝑ me suasas supius ista mihi sufficiāt in p̄
senti. Alia plura si oportebit adiiciā ꝛ non ābigo quin si vellē
illud facere alii ñ omitterēt. Sup his oīb⁹ ꝑ me modo petitis
atqz exp̄ssis pať sāctissime. Nolite iudicare scdz faciē: sz iustū
iudiciū iudicate. Per vestrā sanctitatē aut ꝑ aliquos meos
dños cardinales (suspenso vsu priuilegioꝝ) p̄tactā ꝑ me ma
teriā ꝓtigentiū in quacūqz sui ꝑte lite pendēte ꝛ p̄dicta cōsti
tutio dēclareť si id fuerit visū iustū. Prīa cōclusio erat ꝙ dns

Iesus christus ī ꝙuersatõe sua hũana semp paup erat. Nõ qr propt se pauptatẽ dilexit aut voluit: vex qr quo ad paupt atẽ quã dñs noster sustinuit mihi aduersãtes et ego nõ fuim⁹ ptrarii. sz quo ad modificatõez adiectã. nõ qr propt se pauptatẽ dilexit aut voluit: illã pticulã suadew. Prio qr esse paupẽ est eẽ misex siue ī miseria eẽ. Nemo vero propt se diligit miseriã. ergo null⁹ propt se diligit pauptatẽ. Itẽ scõz doctrinã aristotelis primi ethicox. Nichil est propt se diligibile nisi ꝙ sublato oi ꝙmodo subsequẽte gratuite captaret. Pauptas vero et si propt eius tolerãtiã mereant tñ si nichil ꝙmodi propter tolerantiã sequeret nec a deo nec ab hoĩe. nec a diabolo captaret. Igit pauptas in christo nunꝙ propt se est dilecta.

Itẽ nullus effect⁹ pcti est propt se diligibilis: sicut nec ipm peccatũ est diligibile. etiã si corrupto aĩo diligat. paupertas vero est effectus peccati. ergo ꝛceta. Probat minor. qm̃ si primi parẽtes nostri ĩnocentiã tenuissent nũꝙ de nostra progenie paup aliquis extitisset. Itẽ nulla priuatõ bni est ꝑ se dilibilis. cũ oĩs habitus sit propt se diligibilis. et iuxta regulã phĩ tercio topicox. si propitũ de propsito ꝛ oppsitũ de oppsito. Item ꝙ si hĩtus ẽ bnus priuatio ẽ mala. ꝛ si priuatio est bona hĩtus ei⁹ ẽ malus. Ditatio vero que est hĩtus bna ẽ et deo amabilis cũ ipe sũme sit diues ergo pauptas q̃ ditatõez priuat ẽ mala nõ ẽ ergo propt se diligẽda pauptas. Et videt nimis puerile ad istud probãdũ ĩsistere cũ nemo vt puto nisi propt dfectũ in phĩa aut logica diceret oppoĩtũ. Scõa ꝯclusio erat ꝙ dñs noster iesus xps nũꝙ spõtanee mẽdicauit. quã sic prio suasi. Si ipe spontanee mendicasset contra diuinum mandatum egisset. Non concupisces domũ proximi tui. nõ desiderabis vxorem eius. nó seruũ/ non ancillã/ nõ bouẽ/ nõ asinũ/ nec oĩa que illi⁹ sũt. Exo. xx. ca. qm̃ qui spõtanee mẽdicat petit ꝛ ꝑ ꝯns ꝯcupiscit rẽ ꝓximi sui. igit qui spõtanee mẽdicat facit ꝯ dinum ꝑceptũ qõ de xpo nemo auderet astruere.

Jtem si christus spontanee mendicasset aliud mandatū diui
nū soluisset sz oīno egens et mēdicus nō erit inter vos. deut.
xv. ca. quoniā sz nō seruaret legē regiā p̄cipientē q̄ ī ciuita
te nō sit quisq̄ inermis qui p̄mitteret alios esse īermes cum
posset de aliis de armis succurrere. sz ille qui cū posset rema
nere armatus arma sua spōte in flumīe demergeret: sic ille
sacerdos in eccl̄ia legē ꝺelinqueret qua sacerdotibus est p̄cep-
tū vt offerāt dona ⁊ sacrificia pro peccatis qui ad hoc spōte
se redꝺeret īpotētē siue inhabilē. sz nemo vt estimo auꝺeret de
saluatore asserere q̄ fecerit ꝓtra diuinū mādatū. Nūq̄ ergo
spōtanee mēdicauit gratis se faciēs mēdicū nec fingere quis
potest q̄ p̄missum p̄ceptū est cerimoniale cū sit vere morale.
et artiꝰ in lege noua: q̄ in lege ātiqua expressū. cū saluator p̄
cipiat. luce. xi. ca. Quod sup est date elemosinam. et ecce oīa
mūda sunt vobis. vbi quidquid est vltra sufficientiaz p̄cipit
dari vt nullus mēdicus aut egenus siue egēs in plebe rema
neat ⁊ nō seruāti ꝓminat pena eterna. Math. xxv. ca. istomō
Esuriui et nō ꝺedisti mihi māducare. ⁊ceꝛa. Jte maledicti in
ignē eternū qui patus est ꝺpabolo et angelis eius. Vnde cla-
rescit q̄ artius christicole obligant a dño. nō p̄mittēdi inter
eos mēdicos: q̄ hoīes sub lege antiqua. Jtem christus īpe-
ratorie legi erat subiectus quoniā et soluit tributū cesari. si
cut legit Mathei xvii. ca. vbi sic dicit. Et cū venisset caphar-
naū accesserūt qui didragmā accipiebāt ad petrū et dixerūt
ei. magister vester nō soluit didragmā. Ait etiā. Et cū ītrasset
domū: p̄uenit eū ihesus dicēs. Quid tibi videt symon? Reges
terre a quibus accipiūt tributū vel cēsum a filiis suis: an ab
alienis? Et ille dixit: ab alienis. Dixit illi ihesus. Ergo liberi
sunt filii. Vt autē nō scādalizemus eos/ vade ad mare et mit
te hamū: et eū piscem qui p̄imus ascēderit tolle. et aperto ore
eius inuenies staterē illū sumens da eis pro me ⁊ te. Hec ibi.
Et dixit tributū illi esse soluendū cū querentibus ab eo an lz

cēsum dare cesari. et obtulerunt ei denariū cui⁹ supscriptio cesaris erat. et ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Mathei xxii. ca. Nec fuisz ꝓueniens vt vi deret ꝙ ipe tanꝙ legē ꝓmunē decreuisz esse seruādā quā subi re volebat. Voluit igit tali legi esse subiectus sicut erat subie ctus ioseph fabro: z tāto magis (vt videt) voluit esse subiect⁹ legi ꝑeratorie que fuerat naturalis que ꝓcipiebat vt mēdi= cantes validi nō remanerent in ciuitatib⁹. et ꝙto magis nec mendicātes sꝑōtanee in ciuitatib⁹ debuerāt remanere. Itē si christus spontanee mendicasset legem de dilectōe proximi mendicādo soluisset. quoniā qui vere diligit ꝓximū suū sicut sepsum nō vexat eū indebite. sic nec velle debet seipz a proxi mo vexari indebite. Petere vero a proxio qđ suū est nō egen do: est ipm vexare indebite xps ergo nūꝙ sic egit. Item cū scriptura dicat proximo suo paup odiosus erit. prouerbiorū xiiii. ca. ꝙto magis mēdicus proximo redditur odiosus. Si ergo xps spontanee mendicasset: se reddidisz proximis suis odiosum. qđ non videt nisi alia rationalis cā subesset. Itē si xps spōtanee mēdicasset suo offendiculū euāgelio ꝓsuisz quod ipe miraculis ꝓfirmauit. quoniā audiētes eius doctri nā et vidētes eius miracla rationabilit (vt videt) ꝓtuissent illā potius dicere esse illusiones z magica: ꝙ vera miracula cum sit verisimile ꝙ quilibet sibi potius ac prius succurrere debet ꝙ alteri. Quomodo ergo pasceret ista quatuor āt quiqz milia hominū faciendo miraculum qui sibi nō poterat pro curare victum sicut alias illudebant ei in cruce pendenti ita dicentes. Alios saluos facit seipsum non potest saluū facere si rex israel est descendat de cruce nunc et credemus ei. Math xxviii capło. Item si christus spontanee mēdicasset legem suam propriam quam dicit esse legē et prophetas soluisset. omnia quecunqz vultis vt faciāt vobis homines: vos facite illis. hec enī est lex et prophete. Mathei. septimo. ca. quoniā

nec ipse aliud velle debebat vt sine proximi indigētia inquie
ta retraheretur ab eo: quod tamē facit quicūqz spōte scz non
egendo mendicāt. Item paulus apostolus prīo. ad timothe
vi. ca. condēnat eos qui questuz estimāt pietatem. quidquid
vero paulus condēnat christus per paulū condēnat quia euā
gelium suum accepit per reuelationem ipius. vt ipe pau-
lus affirmat ad galatas primo capto. Igitur si christus spō
tanee mendicauit cū spontanee mendicare sit questum expe
tere vel verius procurare christus exercuit per se ipm quod
condemnauit per paulum et erat sibi ꝓtrarius (qd nephas
est dicere) ergo christus nūq̄ spontanee mendicauit. Item
si christus spontanee mendicauit: christus facto fecit menda
cium quoniam quis ita contra facto mentē agendo sicut ver
bo mentit. qui vero non agendo sed spontanee postulādo ele
mosinā affirmans verbo se esse egenum siue mendicū men
tiretur in verbo. Igitur qui ita petit elemosinam nō egendo
facto mentitur quod nemo dicit de christo. Item si christus
spontanee mendicauit: vere fuit ypocrita apparens mendi-
cus non existens. christus vero nūq̄ fuit vere mendicus quo
niā nullus est vere mendicus cuius mendicet: sed fictus qui
sibi potest sufficere. qui vero mendicat spontanee est sibi suffi
ciens. alias scz non spontanee sed impellente indigentia mē-
dicaret. christus ergo ex quo non erat ypocrita nūq̄ ficte aut
spontanee mendicauit. Item si christus spontanee mendica
uit cur petrus apostolus matrē sancti clementis discipuli sui
quā ad laborandū manibus estimabat fuisse robustā qui eā
inter mendicantes reperit acriter increpauit. sicut fecisse le-
gīt in vita sancti clemētis. ex quo ī hoc secuta ē christū. Qui
christū dicūt spontanee mendicasse: habent ostendere. quod vt
vidēt nō possunt. nūq̄ ergo christ⁹ spōtanee mēdicauit. Itē
si christus spontanee mendicauit clemēs petri successor mul-
tū errauit qui mēdicitatē in cūctis querēs ad fidē pro virib⁹

excludere laborauit. ex hoc ſpāliter ab eccleſia cōmendatus cū mendicitas ipōx pfectōem ſcōm phīam auxiſſet. Jtē ſi chriſtus ſpontanee mendicauit cur clemens iacobꝫ iheroſolomitano epō in epiſtola ſibi directa. vt ponit in decretis xiii. queſtione ca. prīo. de dilectiſſimis doctrinis ⁊ exēplis apl'oꝝ obedire p̄cepit ſi mendicare ad pfectōem vite ptineat ⁊ inter apoſtolos ⁊ diſcipulos vt ibi p̄mittit nullus erat egēs ſic dicētes habent oſtendere. Jtem ſi chriſtus ſūmus ſacerdos exiſtens ſpontanee mendicauit eccleſia ſancta ſcienter errauit: cū ſtatuit nullum debere ſine ſufficienti titulo ad ſacros ordines promoueri cū caput eccl'e ſuo exēplo docuerit mēdicādū

Jtē ſi chriſtus ſpontanee mēdicauit ſcandalū intulit ordini clericali cū iuxta canonicas ſanctōnes epiſcopus aut clerus mendicans inferat ordini clericali opprobriū. Jtē ſi chriſtꝰ ſpontanee mēdicaſſet reddidiſſet ſe ipm de peccato ſuſpectū: quoniā ſibi verecundiā intuliſſet cū nō aliunde p̄ci'pue dicat' ſpontanea mendicatio meritū mēdicāti acquirere: qꝛ eſt actꝰ humilis atqꝫ difficilis propt' annexā erubeſcentiā naturalē. erubeſcentia vero ſiue verecundia non cadit in hominez ſtudioſum ſicut affirmat ariſtotiles quarto ethicoꝝ in fine. nō ergo erat in chriſto et per conſequens nec ſpontanee mendicauit. Jtem ſi chriſtus ſpontanee mendicauit: mendicare ſpontanee ad perfectionem vite pertinuit. inepte igitur dedit chriſtus dominus legem antiquam ſtatuens vt ſacerdotes in quibus debebat eſſe ſumma vite perfectio poſſeſſiōes haberent et decimas ſi eis fuiſſet perfectiꝰ mendicare. Jtē ſi ſic totus mundus ſub lege nature erraſſet ſtatuens ſacerdotibus de publicis oꝛreis circa cibaria ſicut legitur in fine geneſis. ſi eis fuiſſet āplius et āpliorꝭ meriti mēdicare. Jtē ſi xp̄s ſpōtanee mēdicauit: tūc mēdicitas ad pfectōez euāgelii ptineret ⁊ eccl'ia dei errauit ſcient' dotationē eccl'aꝝ admittens. et ſic pfectōem ſuoꝝ p̄latoꝝ iminuēs qō nephas michi

videtur: licet nescio que somnia ferant contrarium. Item si sic mendicatio siue mendicitas ad perfectionem vite pertineret christiane vt a fratribus mendicantibus affirmatur. cur nec christus nec spiritussanctus in scripturis sacris sup hoc alicubi nos instruxit videtur nimis mirabile nec verisimiliter credi potest: et puto et erit mirabilis qui a principio sacre scripture vsqz in finem vnum ad hoc verbum notabile poterit inuenire quin ad alium sensum sit dictū. Item cum christus discipulis suis promiserat. Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Johannis decimo sexto capto. Aut spiritussanctus sui officii erat oblitus quando venit ad apostolos in die penthecostes nō docks hanc veritatem mendicitatis apostolis cum de hoc penitus in eorum actibus nichil appareat. aut ipsi posteris inuidentes veritatem eis doctam a spiritu eius tradere noluerunt: quorum neutrum prouidus homo affirmabit. non ergo pertinuit spontanea mendicatio siue mendicitas ad tradendam per apostolos veritatem. Item quid dicent ipsi de melchisedech qui erat sacerdos dei altissimi et rex salem quem supra abraham paulus extollit. Ad hebreos septimo capitulo qualiter sine mendicatione spontanea tantus erat cum non ipse secundum cuius ordinem christus erat sacerdos non vt christus spontanee mendicauit ordinem suum tradens. habent contrarium affirmantes ostendere. Item cum prophe ta dicat prophetice. *Non vidi* iustum derelictum nec semen eius querens panē. quomodo mendicitas christo ascribit cō tra sermonē prophetic̄ū qui erat iustissimus? Item si xp̄s spō̄taneē mendicauit cur mittēs discipulos ad euāgeliū predicandū: nō id eis p̄cepit. sz directe ꝓtariū scz vt de mercede laboris sui māducarēt et biberēt ita dicēs. In quācūqz domū intraueritis in eadē domo manete edētes ⁊ bibētes que apd illos sunt. Dignus est ei operarius mercede sua. Luce. x. capto.

Item si christus spōtanee mendicauit nūq̄ laborem ad victū acquirendū mendicationi prepposuit: quoniā econtra fecisset scz laborem aliquoticns pretulisset. nullus ex eius operibus didicisset nūq̄ eligibilius esset: videlz victū sine mendicatiōe manuū laborē perquirentis an labore postposito mendicare q̄ autem christus victū laborando sibi acquisiuit probabile est q̄ a vulgo vocatus non solū filius fabri: sed faber. quoniā ex hac appellatōe vulgari videt̄ q̄ pro victu suo cū ioseph̄ patre putatio opus fabrile exercuit. Pro ista ꝯclusione ad nūc ista sufficiāt. donec per aduersantes fortiora adducenda ista impugnent̄. Tercia ꝯclusio huius materie fuit q̄ christus nūq̄ docuit spontanee mendicare. hec taliter suadet̄. christus cepit facere ⁊ docere. Actuū prīo capto. Si igitur mendicare docuisset: cū iuxta p̄cedentē ꝯclusionē nūq̄ sponta nee mendicauit fuisset sibi contrarius in ope et sermone scz docens et non faciens quod non verisimile videt̄. Item si christus nūq̄ spōtanee mendicauit: et alios docuit mēdicare reddidisset se de sua doctrina suspectū. sicut patet in articulo secunde ꝯcluliōis prioris. Item posuisset offendiculū euangelio suis apostolis sicut deducit̄ in sexto articulo ibidem. Item sic dicendo. legē in patoriā iustā soluere docuisset sicut ibi in tercio articulo. Item si docuisset spōtanee mēdicādū contra leges supius allegatas et rōes quasi omēs ad p̄cedētem ꝯclusionē adductas fecisset. que ita istā et illā ꝯclusionē affirmant. Itē si docuisset spōtanee mendicādū: tūc petrus particeps huius doctrine nimis īprudent̄ egisset in allegando causas meritorias premii sibi reddi illā tam sublimē secundū istos cām mercedi cū dicit. sicut legit̄. Mathei xix. ca. Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti sumus te. Nō addēs ⁊ mēdicam⁹ spontane propt̄e quod q̄ nō fecit. ꝯsequi satis videt̄ q̄ illa ꝯdicio ad statū pfectionis non pertinet. Quarta conclusio fuit q̄ dominus noster iesus christus docuit nō debere

hominē spontanee mendicare sicut scribitur luce.xiiii.capō
Cum facis puiuiū: voca pauperes ⁊ debiles claudos et cecos
et beatus eris. q̄ non habent vnde retribuere tibi. Igitur nō
debent vocari ad elemosine puiuium pauperes robusti quia
possunt retribuere saltem suo labore/ sicut nec diuites mēdi
cantes debiles. Claudi aut ceci debēt ad tale puiuiū vocari.
quia non habent vnde retribuere. Non cerno cur surdos ⁊ mā
chos non nominat inter vocandos. quia ipi si nec sunt debi-
les vel claudi. nec ceci pōssunt mendicando transire de loco
in locum quod facere nequeunt debiles claudi et ceci. sed do-
mini fratres istam expositionē ponunt in ter errores. Ite⁊
paulus apostolus tanq̄ decretū affirmat. Qui non vult ope
rari: non manducet. Loquens de hominibus qui alitūde victū
de certo non habent. Secunda ad thessalon. tercio capō: Et
sequitur pena quam precepit non parenti suis dictis infligi
q̄ si quis non obedierit verbo nostro per epistolam: hunc no
tate et ne commisceamini cum illo vt confundatur nec du-
bium quoniam non preciperet tam grauem penā negligēti
laborare: nisi valde graue tali casu delictum cōmittit. Dicit
enim ibidem de seipso hoc modo. Ipsi enim scitis q̄ admo
dum oporteat imitari nos quoniā nō inquieti sumus inter
vos. Nec gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in la
bore et fatigatione nocte et die operātes. Ne quem vestrum
grauaremus non quasi non habuerimus potestatem: sed vt
nosmetipsos formā daremus vobis ad imitandū nos. Nā
et cū essemus apud vos: hec denūciauimus vobis. vt qui nō
vult operari nō māducet. vbi satis apparet q̄ a fortiori vo-
lebat arguere scz ex quo ipe qui potestatē habuit sumēdi car
nalia ab his quib⁹ tanq̄ verus apostolus seminabat spūalia
ne quēquē grauaret potius nocte et de die in fatigatōe erat
atq; labore pro victu: tāto magis aliis potestatē huiusmodi
nō hntes laborare deberent et nō inquietād alios mēdicare.

dormit

Et vtinā hi homines qui laboricis mendicatōi postponunt: attenderēt librū beati augustini de ope monachoz vbi hāc cōclusionē ptractās p totū librū vsqz prope finē conat oñdere qp labi debet ocio ptēplatōis pferri cuius ī pīsenti rōes omitto: sz alias eis vtar. Itē ex quo sacra scriptura pigrū hoiez reprehēdit hoc mō. Vsqzquo piger dormis ↄceta. paululū manꝰ pseres vt quiescas veniet tibi quasi turbo egestas tua. ↄ mendicitas quasi vir armatꝰ. Prouerbioz. vi. ↄ. xx. capīis. propt frigus piger arare noluit. mēdicabit ergo in estate et nō dabit ei. Et mulierē fortē cuius digiti apphendere fusum qmē dat. Prouerbioz vltio capīo. Cōstat qp propt hoc ↄ dissuadet mēdicatōis ociū labre neglecto. Itē sāctus franciscꝰ in suo testamēto dicit et ego manibꝰ meis laborabā ↄ volo laborare. et oēs alii frēs firmit volo qp laborēt et viuāt de labore suo. qđ ptinet ad honestatē ↄ qui nesciūt discāt nō propt cupiditatē recipiendi mercedē laboris: sz propter exēplū boni opis et ad repellendū ociositatē. et qñ nō dat nobis pciū laboris recurramꝰ ad mēsaz dñi petēdo elemosinas hostiatim. Itē ibi etī regula sua sic dicit. Fratres illi quibus grām dñs dedit laborādi: laborent fidelit et deuote. Vnde est valde miradū qua fronte fratres audeant aut spontaneam mendicatōem exercere: aut mendicationem labori ecōtrario suo institutori preferre. et eo amplius est mirandum qp homo ad laborem nascitur. vt dicitur iob v. capitulo. et mendicare est ptra legem institutōis nostre primarie ī qua seruata nullus fuisz vnqp mēdicꝰ siue mēdicās. Itē xps in hoc nō mēdicare spōtanee docuisse videt qp ipse in sua persona vti potius miraculo voluit: qp voluit mēdicare sz cū misit petrū ad mare vt staterē in ore piscis reciperet. et inuentū exactoribus didragmatis pro se ↄ pro petro petrus exoluere. cū tamē eo casu tā honoratus in pplo staterē mendicando facile ipetrasset. Itē alia facta eius idem vidēntur ostendere: qm̄ potius vsus fuisse vi

detur illa lege diuina. Dignus est p̃erariis mercede sua. luce decimo cap̃o. ac mathei decimo Dignus est operarius cibo suo. sicut discipulis suis indixit quando asinū cui īsedit sibi iussit adduci ⁊ quando aperte zacheo precepit. zachee festinans descende. q̃ hodie i domo tua oportz me manere vbi tanc̃ ad hoc p̃testatem habens apertissime īperauit. Festinans descende. sic quando erat in templo ⁊ circūspectis oībus cum iam vespera tertiaz hora exiuit in bethaniā cū duodecim. sicut legit̃ marci. xi. Potius illo iure vti voluit: c̃ ab aliquib9 mendicare. P̃ius enim in bethania euangeliuz nunciabat. Aut si p̃testate hac vsus non fuerat: sed declarauerat ad amicos tunc saltē maluit amicos suos onerare: c̃ ab aliquo mē dicare. sic suis operibus nobis ostendens c̃ non nisi impulsu egestatis debemus ab aliquo mendicare. Item hoc aperte precepisse videt̃ suis discipulis eos mittens. Nolite transire de domo in domū. luce decimo cap̃o. quod tamen de cursu cō muni oportz facere mendicātes (scriptura nichilomin9 alia affirmante) vita nec̃ hospitari de domo in domū. eccl̃astici xxix. cap̃o Sacra scriptura alibi talem mendicitatē parit̃ reprobante hoc modo. P̃es fatui facilis in domo proximi. ecclesiastici. xxi. ca. ⁊ eccl̃astici. xi. cap̃o. Fili mi tempore vite tue ne indigueris melius est enī mori: c̃ indigere. Vir respiciens in mensam alienā: non est vita eius in cogitatōe victꝰ. alit enī aīam suam cibis alienis. vir autem disciplinatus et eruditus custodiet se in ore īprudentis cōducabit̃ inopia: ⁊ in ventre eius ardebit ignis. hec ibi. Item iuueni vt esset̃ perfectus ita consuluit vt venderet omīa sua ⁊ daret paupibus et sequeret̃ eum vbi sequelam non dubiū in modo viuendi debemus accipere. Cum igit̃ secunda cōclusio firmauit c̃ christus nūc̃ spontanee mendicauit: cōsequitur c̃ sine spontanea mendicatione docuit iuuenem debere ip̃m sequendo esse perfectum. et si saltem perfectus docuit nō debere spōtanee mē-

dicare. ex his probabilit̄ p̄ot inferri q̄ dominus noster ihesus christ⁹ docuit hoīez non debere sp̄tanee mendicare. Quīta conclusio huius materie mendicitatis erat: q̄ nullus potest prudenter et sancte spontaneam mendicitatem sup se assumere perpetuo obseruādam. Ista sequitur plane ex aliis supradictis quoniam ex quo talis mendicitas vel mendicatio est diffusa a christo apostolis et discipulis et ab ecclesia ac sacris scripturis etiam reprobata. consequitur q̄ non p̄ot prudenter et sancte assumi q̄uis emulationez dei possit assumi sicut marcus imprudēter et si zelo bono policem sibi p̄cidit.

Item sic mēdicitatē assumens se in tentatōem inducit contra doctrinam orationis dominice. Mathei vi. ca. Et ne nos inducas in tentatōez: quia in conscientia potest quis petere a deo ne deus inducat eum scz permittat induci in tentationem. qui se spontanee in tentationem inducit Que enim est maior tentationis occasio: q̄ mendicitatē assumere? cum salomon aperte dicat et pronunciet. Mendicitatem et diuitias ne dederis michi: sed victui tantum tribue necessaria ne forte satiatus alliciar ad negandū te ⁊ dicā quis est dñs ⁊ egestate cōpulsus furer et p̄iurē nomē dei mei. Prouerbiorū. xxx. ca. vbi patenter ostēdit q̄ mendicus ad furtū et p̄iriū noīs ri sui facile īpulsu egestatis vrget. Dñ eccl'astici. xxvii. ca. dicit. Propter inopiā multi deliquerūt. Constat ergo q̄ qui mēdicitatem sup se spōte assumit occasionē grauē ⁊ facilē tentationū assumit. Item sic mendicitatē assumēs ad officiū sacerdotale p̄mo ad oēs ordines sacros vt videt̄ se reddit inhabilem cum sine titulo sufficienti de victu ⁊ vestitu scd̄m leges ecclesie statū talē hēre non possit qd̄ nō videt̄ prouide eē factū sed potius īprudēter. Itē talē mendicitatē assumēs se artare videt̄ ad dei leges p̄dictas in p̄clusione scd̄a de x̄pi mendicitate soluendas scz nō p̄cupisces domū proximi tui. ⁊cetera. Et ibi ēgēs et mendic⁹ nō erit inter vos ⁊ oīa quecūq; vultis et cet'a. Et fere rationes oēs p̄clusionū triū p̄cedentiū hāc vt

illas affirmant. Vnde non video in sermonibus de quibus in propositiõis istius principio mentionẽ iã feci qualit ista opinio & obseruãtia mẽdicitatis spõtanee fuerat ĩtroducta nisi ignorãdo scripturã aut vt fugiendo eã esse xpi vite ꝓformẽ ꝑ ipam questus amplior haberet. Vnde sexta cõclusio materie huius erat ꝙ non est regula fratrũ minor mẽdicitatẽ sponteaneã obseruare. hec occulta fide poterit suaderi. ꝑ hoc ꝙ in regula et in testamẽto sanctus franciscus suis frãciscis indistincte mẽdicationi ꝓfert laborẽ. Itẽ ratões ꝯclusionũ precedentiũ istã probant vt illas principio hoc adiecto ꝙ regula ipa est scã qđ prĩcipalit asserit ⁊ probat capto Exiit suprađ.

Septima cõclusio huius materie erat ꝙ bulla dñi alexandri quarti que libellũ magistror ꝯdẽnat nullã premissar cõclusionũ ĩpugnat. Hec taliter suadet ꝙ dñs iohẽs vicesimus quartus in ꝓstitutiõe sua qr quorũdã dicit exꝓsse ꝙ dñs nicolaus tercius illam bullã et omnes litteras ꝑdicti alexandri quarti. ꝙtum ad oẽs articulos quos sua ꝺclaratio ꝯtinet reuocauit. Constat autem ꝙ pauptatez fratrũ minor ꝙ arta esse debeat nicolaus tercius declarauit. quã fratres mendicitatem intelligũt. Itẽ constat ꝙ dñs nicolaus de fratrũ lawre declarat et etiam de predicatõe nõ faciẽda in episcopatu alicuius episcopi vbi fratribus fuerit ꝓtradictum. ergo quo ad istos articulos bulla dñi alexandri ⁊ nicolai quassata / nec in ipsa bulla recordor aliud quidꝙ esse quod aliquã premissarũ cõclusionũ infirmet. Dicerem multa plura obiciendo cõtra mea propria dicta et respondendo / et ꝑmissa que dixi amplius solidarem: sed sanctitatem vestrã ⁊ dominor meor reuerentiam satis veraui. Vnde ꝯcludo ⁊ humiliter ac deuote ꝓpsco ꝙ super his siue supra materiã primã per me tactam iuxta petitionem quam feci. Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium iudicate.

Deo gratias

Epistola domini pii pape trālmissa ludouico' christianissimo francorum regi: ad quassationem seu destructionem sanctionis pragmatice. §.

Ariissime in christo fili salutem et apostolicā benedictōem. Accepim⁹ ex litteris venerabilis fratris nostri iohānis episcopi attrebateñ. q̄ta cū caritate āplex⁹ sis et q̄ piū erga nos et romanā eccliaz geras affectū vt q̄z ad tollendū de tuo regno constitutionem illam quc pragmatica dicta est volenti ꝛ erecto animo laudamus ꝺeum et tue maiestati benedicimus qui talem tibi mētem dedit. Nam quid aliud dicere p̄ssumus nisi q̄ dei beneficio ex maximis piculis liberatus es: et in hec tēpora reseruatus vt eēs qui suscepto regno paterno sublatis erroribus libertatem romane ecclesie īstaurares atq̄z restitueres. ꝛ maiorū tuox equata gloria christiano nostri quietem fundares. Benedictus ꝺeus qui tue persone custos fuit et spiritū tuum erexit vt cogitares que pia et omī laudc digna sunt. Sic magnus constantinus sic duo theodosii sic karolus magnus et plures ex tuis progenitoribus immortale nomen et inextingibilem consecuti sunt gloriam: q̄ romanā ecclesiam matrē suam debito sunt honore prosecuti quorum te vestigiis inherentem et diligimus totis precordiis et laudamus et omnis te posteritas celebrabit. Illud aūt int̄ cēta ꝓmēdam⁹ q̄ absq̄z quentu et ꝓsultatōe multox pragmaticā auferre statuisti q̄ admodū idem episcopus nobis significauit. Sapis certe et regez te magnanimū ostēdis qui nō regaris ꝫ regas. Optimus enī princeps est qui per se recta cognoscit et operat̄ qualem te esse confidimus. nec scriptura que ait. Vbi multa consilia ibi salus consultorum multitudinem requirit. Sed consiliorū maturitatē et digestionē que res in paucis q̄ in multis facili⁹ reperiunt̄. Neq̄z ei aut honestas/ aut iusticia/ multitudinē facile suadet qui variis affectibus agitata ad peiora

frequenter inclinat. Confusione subiecta est plurentiū multitudo. nec bene se res hꝫ vbi suffragia minorant nō pōderant. Sepe enī fit vt maior pars meliorē vincat. facis qđ te decet qui scīes pragmaticā eē ablqꝫ deo. eā eliminare de tuo regno decreuisti. nec vis ī disceptatōez adducere an fieri debeāt que tu ipe faciēda nouisti. hoc ē regem esse ⁊ vnū regē ⁊ quē boni amēt: mali timeāt. Nā qui p alios regunt nec p se itelligūt q̄ sunt agēda ꝓtēptui sūt. Probam⁹ igit ⁊ ꝓmēdam⁹ ad modū que de tua deliberatōe circa pragmaticā epus attrabateñ. scribit. hortamurqꝫ vt q̄ ppsuisti ī aīo efficere cito facias. Neqꝫ cū possis hodie bñ facere: cras faciā dicas. hilarē eī datorē diligit deus: q̄ iusta ⁊ honesta sūt morās nolūt. Fac tuā sapiētiā sicut nos cognoscim⁹. Ita ⁊ mūdus oīm ꝙ primū cognoscat ne aliquis dicere possit. Diu noluit que diu deliberauit. Q⁹ si prelati regni tui ⁊ vniuersitates aliquid ex nobis desiderēt te mediatore ad nos recurrēt. Nā si quis vnqꝫ pōtifex fuit gallice nationi affectus vt multi fuerūt. Nos certe int primos reperiem⁹. qui nomē et gētē huiusmodi honorem⁹ ⁊ diligem⁹. nec vnqꝫ postulatis honestis aduersabimur. scimusqꝫ dignū esse vt fribus nostris aut episcopis in multis deferam⁹ eosqꝫ honorē parit quoqꝫ viris doctis. et qui docti esse cupiūt in vniuersitatibus litterarū studia sectātes subueniēdū eē nō ignoramus. ab his catholica fides defendit ⁊ doctrine lumē propagat. Age igit fili ꝓfice qđ in aīo geris et confide nos tibi ⁊ regno tuo oīa ꝓcessuros. que ratio ⁊ honestas suadebit. Cette vū q⁹ regina cipri ad nos ex regno suo deiecta ex turcis profecta est: et ad tuā vt credimus serenitatē proficiscet. consiliū et auxiliū petens. Nā regnū eius solidani egipcii gēte occupatū est. Et q⁹ sicut accepimus machometus turchorū dās ginpui et trapesuntā et multas alias ī asia ciuitates ac prouincias de nouo sibi subiecit et in europam victor ac timēs: eo proposito reuertit vt christianitatē totam proterreat ⁊ cōculcet. Serenitatē tuā rogam⁹ ⁊ flentes petim⁹ vt respicias

in quo statu est catholica fides quomodo ex vno latere turci: ex altero sarraceni vrgent. Pone ante te oculos lamẽtabiles christianoꝝ voces qui ꝑ aliam et greciã in medio natõis per uerse cõstituti miserabilibus modis affligunt. Cogita ĩ quo loco est sacrũ dñi sepulchrũ quod inspicere absq; machometanoꝝ volũtate nõ possumus. Sancta terra que nobis lucẽ fidei prebuit: nũc in tenebris ẽ totus oriẽs plenus spurcicia machometica que in ecclesia ĩ europã suũ virus effudit indegrecie hinc hispanie parte occupata. Nec dies est ĩ qua mille christianoꝝ aĩe pereãt. Rodus ĩ piculo: et nobilis insula maris quondã dicti pellopmiezeus in ꝓtestate turcoꝝ est paucis exceptis locis. Epires tota ad eos defecit. Bulgaria/ valacia/ et rauaunico. ex parte turcis paret. vngaria vulnꝰ expectat et multis afflicta cladibus nõ potest tantos belli motus sustinere. nec est qui ꝓsoleꝫ eam. timet victorem machometũ iam spoliis orientis et aĩe viribus onustam. Timemꝰ sane illi genti timemus ꝫ aliis que sunt in hostium circuitu. Nec nos sumus qui succurrere possimus. Voluimus oculos nostros modo huc/ modo illuc/ et lustratis omĩbus christianoꝝ prouinciis nemo regũ nemo principũ nobis occurrit qui tacite rei subuenire possit: nisi tu solus quem pius deus sui populi saluatorẽ vt ꝓfidimus hucusq; seruauit incolumẽ. nec ꝑmisit in manus se querentiũ incidere. Tu dei hereditatẽ regnũ in pace ꝓsecutus es mortuo patre. Philippus burgõdie dux clarus et potens tibi obsequentissimus est. ceteri duces et comites regni te dominũ gloriant. et sine controuersia parent. Ex ãglia si volueris nichil tibi aduersabit. Hispaniam habes amicã. omnes per circuitũ te venerant et collũt. et legationes ex longincis partibus ac ex ipa ꝓtalia te salutatuꝝ et honoratũ adueniẽt. Magna ẽ gloria tua magnũ dei dnũ.

Intellexit diuina pietas cogitatões tuas et multa cognouit in animo tuo propolita esse ad ꝯmune bonũ. Nec dubitamus quin cum esses exul quodãmodo ad regnum sepe tecuꝝ

diceres. O si paterno in solio aliquando sedeam ꝑta faciam tibi deus grata? certe non patiar tuam hereditatem turcis dilaniari. Audiuit te deus. ⁊ oĩa tibi aduersa repulit: plana uit iter tuum ⁊ te in aucto regno collocauit. Excelsum pre re gibus terre omĩa tibi trãsquilla dedit. Si quid intra te deo promisisti id seruato: si non promisisti quod non est verisimi le: recognosce beneficia que accepisti a domino deo tuo qui te filium regis creauit. et in regnum cum diu exterius fuisses summa cum gloria restituit. Ostende te gratum diuine pie tati et pro tantis beneficiis vocem repende tolle vt facturum oratori nemo spondisti pragmaticam ꝓstitutionem. et hoc facto quod non est difficile erige te totum in auxiliũ religi onis contra turcos stude vt expeditio aduersus hostes fiat. Exhibe te huius rei ducem et caput. Nec dubita cũcta erũt tibi prospera. hoc ẽ negociũ te dignum tibi hec gloria serua ta est. nichil est in quo te laudabilius exercere posses heredi taria hec tibi prouincia est. Nam pugnare cum turcis et vin cere et terram sanctam recuperare. et fidem seruare. ⁊ roma nam ecclesiam honestate francorum regum proprium est. et hec tu cõmodissime prestare potes. Vera francorum soboles supina et rerũ experientia preditus inopulento et pacifico et potentissimo regno sublimatus oĩm oculi tunc respiciunt omnes afflicti te inuocant. et nos preter te non videmus qui hoc possit patrare. et ad te vnum recurrimus christiane fidei defensorem. Tu ergo et a nobis et a toto christianoꝝ populo rogatus ⁊ impronnis a deo ãmonitus prepara te huic pro uincie ad quam feliciter dirigendum omnia obtinebis a no bis que a iusto et pio christi vicario et beati petri successore obtineri debeant. Datum rome die xx vi. octobris. Anno dñi Millesimo quadringentesimo sexagesimo primo pontifica tus nostri anno quarto.

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

SI ATEMPS

Amaro michi ista celestia

Sed parcens servat
Prodigus odit

Census dat adeunt
Dives omnia obit

Paupe eget ie stulto
qui munere fungitur illo

dormit